

SEK

agabb betá-
lej. Allást-
letések díja
350 lej, old-

10 wagon
ti borok el-
maligánosok,
gy wagoné-
vebhet Banca
Aradulnou.
1848

asztal és egy
taliga eladó.
ni Calaa Vic-
semegetület.

rnát

ok izlésesen
os árban. —
zongoragya
m a kiadóban

y festőállvány,
rtozó kelékek-
int egy csipke-
zártó ráma. —
festő, Dohány-

hullás

erpa ellen leg-
szer az
er-Petrol"

minden gyógy-
an és drogue-
riában.

ón és jól akar
gyen dr. Szent-
éle szakácsköny-
y az összes zold-
és gyümölcsök
báját, továbbá a
előbb ételek gaz-
állítási módját
za, eddig már
d, van forgalom-
kapható minden
keskedésben és
könyvkiadónál.

ik

eszi Dienes
Regala 47.

oldalón-
ar írók.

négy-öt
ni tanul-
ást, egy
lokális iro-
gy problémá-
títható stílus-
semle.

460
0 lei.

a kiadóhivatal

Weisz

se 32.

ami
hus

naponként.

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

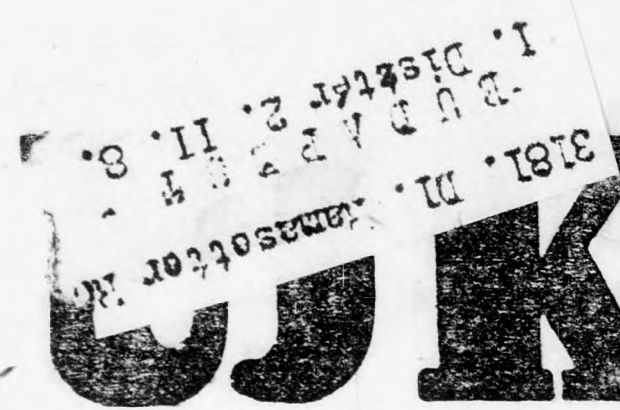
Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

Uj Kelet

ZSIDO-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
★	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ek 40.-
Egy szám	2.-

Niemerover, vagy a varsói fajtestvérek?

Az a publicista, akinek cikkét előbb szó szerinti közöltük, egy-két évvel ezelőtt még lelkes harcosa volt az emberi szabadságjogoknak és szellemes, bátor tollával hosszú éveken át harcolt különböző demokratikus román lapok hasábjain a zsidóság egyenjogúságáért. Ma a másik oldalon áll. Ott, ahol az emberi szabadságjogok a zsidóság ellen küzdenek. A neve: Constantin Bacalbasa. Nem ő az egyetlen a román intellektuális körökben, akik nem tudtak ellentánni az egyre intenzívebb antiszemita és fajvédő propagandának s otthagyták a liberalizmus és demokrácia zászlóját, ártottak a gyűlölködők és türelmetlenkedők egyre bővebb táborába. Sikerült mindent tudni Bacalbásáról, a ragyogó tollú publicistáról, hogy kellőképpen felmérhessük, mit jelent az a cikk, amelyet ez a publicista az „Universul” mal számában közölt.

Több ízben emlékeztünk meg arról, hogy a nacionalista román sajtó hetek óta a legélesebb kampányt folytatja a zsidóság ellen azon a címen, hogy bizonyos külföldi zsidó és nem-zsidó szervezetek felemelték tiltakozó szavukat a romániai zsidóellenes atrocitások ellen. Ebben a sajtókampányban most megszólalt Bacalbasa is és egy fulmináns cikk keretében a következőket írja:

„Azok a románok, akik igazságérzésből és emberiségtől hosszú időközönként kérétek a Romániában született zsidók állampolgárosítását, most a büntetés óráit élik át.

Az az elkeseredett kampány, amelyet a külföldi zsidók az ország és a román nemzet ellen vívnek, a szankciókra való felhívások és szitkok mind egy és ugyanazon célt szolgálják. Egy annyira üzletes és gyakorlati érzékkel rendelkező faj, amelynek filozófiája a kamat, amelynek tudománya a legkedvezőbb elhelyezkedés, bizonyára nem költ el pénzt egy előre kikalkulált biztos rentabilitás tudata nélkül. A varsói izgatások, a newyorki gyűlések, a Népszövetségnél tett panasz és az, hogy a lengyel kormánytól a román szövetség felbontását kéri: mind egy cél felé tendálnak.

Mely is volna ez a cél?
Nem hinném, hogy a lengyel román szövetséget sikerülne megrendíteni, mert a szövetség alapja a két nép öntudatában oly szilárdan él, hogy Moszkva aljas próbálkozásai a lengyel zsidók ujján már előre is kilátástalanok.

Északamerikában — bár nagyon messze van Romániától (s a harugságok könnyen barátságos terepünkre találhatnak, — a munkástömegek is a Moszkvával való összeköttetések ellen nyilatkoztak, tehát a kampánynak ez a zsidó-bolszeviki része kevés gyümölcsöt teremhet. Marad tehát a pénzügyi kényszer.

A hiénák ugrásra készen állnak. Ismerve a román állam pénzügyi nehézségét, a zsidók olyan atmoszféra teremtését készítik elő, hogy Románia pénzügyi sikereit meghívítsák. Így hát céljuk kettős:

Az egyik, hogy megrendítsék a román-lengyel szövetséget az előző bolszevizmus érdekében. A másik, hogy aláássák Románia alapépítményeit.

Ha ezzel az elkeseredett románellenes kampánnyal szemben a romániai zsidók nem fognak állást foglalni, úgy ahogy azt a szenátusban tette bátran és lojálisan Niemerover főrabbi, a közszellem fejlődése tovább fog haladni természetesen utján. Az antiszemita párt Romániában a regáli zsidó vezetők agresszív és meggondolatlan politikájának provokálási következtében jött létre: a lengyel zsidóság által provokált agresszív kampánnyal szemben a román antisze-

mitizmus olyan erőkre és gyarapodásra fog szertenni, mely nem is sejthető következményekkel járhat. A Románia elleni támadások meg fogják teremteni az összes románok szoudaritását.

Csengetett az óra, hogy a romániai zsidók vagy kövessék Niemerover főrabbit, vagy varsói fajtestvéreiket...
Válasszanak!

Eddig szól a cikk, amely a legvisszatartótlanabb képet tárja fel előttünk színezve, miként itéli meg a román szellemiség vezető rétegének egy nagyon jelentős része a zsidókérdést. Mert hiszen az a pathetikus kérdés, amelyet a cikkíró felvet, hogy a romániai zsidóság válasza nem Niemerover főrabbi és varsói fajtestvérei között, minden őszinteséget és komolyságot nélkülöz. Bacalbasa tudja a legjobban, hogy Niemerover főrabbi szenátusi felszólalásában az egész zsidóság becsületes érzelmeit tolmácsolta s hogy nem csak Romániában egyetlen zsidó sem, akit illejtésével lehetne vádolni. Nagyon jól tudja Bacalbasa, hogy ennek az országnak valószínűleg szerzetekkel ragaszkodnak hasájukhoz még akkor is, ha a sors messzi tájakra veti őket. Kell-e erre eklatánsabb példa, mint az amerikai román zsidók szervezetének megatartás, amely megatartásról Mária királyi amerikai látogatás kapcsán csak a legmagyobb elismerés hangján nyilatkozott.

Azért azonban, hogy csakugyan akadtak a

Huszonöt nemzet képviselője és 35 szakember készíti elő a világgazdasági konferenciát

(Genf, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Május negyedikén kezdődik a Népszövetség égisze alatt a gazdasági világkonferencia, amelyen a világ minden számottevő nemzete képviselteti magát. Huszonöt nemzet képviselője és harmincöt szakember készíti elő a konferencia anyagát. A gazdasági világkonferenciát megelőzi a népszövetségi ligák uniójának brüsszeli értekezlete, amely február 25 én ül össze és három napig fog tartani. Az értekezlet foglalkozni fog a világkonferencia előkészítésével is.

A kantoni kormány kártérítést ad a megszüntetendő idegen koncessziók fejében

Ujabb tárgyalások indultak meg Kanton és Anglia között? Macdonald kritikája az angol trónbeszéd felett

(London, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tegnapi elhangzott királyi trónbeszéd után, mely a kínai kérdéssel részletesen foglalkozott, ma megkezdődött a trónbeszéd vitája. Az első előadó Macdonald volt. Szemére vetette a kormánynak, hogy ilyen válságos időben nem lépett határozottan körülírt programmal az akóház elé. A kormány megígérte a szociális törvényhozás modernizálását, de erre vonatkozólag a kormány programja egy szót sem tartalmaz.

A kínai politikára vonatkozólag kijelentette Macdonald, hogy nem lesz nehéz a kínai nacionalistákkal megegyezni, ha az erőszakos eszközök alkalmazását kerülik.

Chamberlain válaszbeszédében kijelentette, hogy már a vita megindulása előtt hangulycolta, hogy a csapatokat Kínába csupán az angol alattvalók életének és vagyonának megvédésére küldöték. Anglia arra gondol, hogy a kínai ügyben a Népszövetséghez fog fordulni.

Az angol kormány béktülségen hajlamos Kínában is kedvezően eszkomptálják. A legujabb táviratok szerint a feszültség enyhülésé-

kü földön zsidó és nemzsidó szervezetek, amelyek tiltakoztak a romániai zsidóellenes kilengések ellen, semmiesetre sem tehető felelősé a romániai zsidóság, hanem egyedül az aktív antiszemitaik az a csoportja, amely nem enged, hogy öt éves állandó izgalmi állapot után végre megnyugodjanak a kedélyek és végre minden egyenjogúsított polgára ennek az országnak csakugyan otthon és biztonságban érezze magát. A romániai zsidóságnak semmi köze nincs a külföldi manifesztációkkal, nem kezdeményezték ezeket a tiltakozásokat és nem kértük fel senkit a közbelépésre.

Mi itt bent az országban kiáltjuk el tiltakozó szavunkat a meg-megújuló támadások ellen és a román nép józan vezetőivel akarjuk megértetni, hogy ennek az állandó izgalmi állapotnak a fentartása és további fokozása nemcsak a zsidóság helyzetét teszi bizonytalanná, sőt veszélyessé, de az országnak is mérhetetlen árokat árok. Azok az ellenséges intenciók, amelyeket az „Universul” cikkírója a zsidóságnak tulajdonít, csak az ellenségeink fantáziájában léteznek és csak arra alkalmasak, hogy még jobban befektessék a zsidóságot az amugyis félrevezert tömegek előtt. Nem ez az ut vezet a rendhez és a lelkek megbéküléséhez, amelyet a kormány hirdet. Nem ez az ut vezet Románia gazdasági talpraállításához. Ez az atmoszféra a harc és a szerencsétlenség miázmával van tele. A kormánynak és a román nép szellemi vezetőinek idejekorán kell közbelépniük, nehogy a falra festett rém csakugyan megjelenjék közöttünk.

A kantonai kormány kártérítést ad a megszüntetendő idegen koncessziók fejében

Ujabb tárgyalások indultak meg Kanton és Anglia között? Macdonald kritikája az angol trónbeszéd felett

Szemmel láthatólag észrevető. Chen külügyminiszter határozottan kijelentette, hogy a kínai csapatok egyelőre nem vonulnak be Sanghajba. Ilyen körülmények között Londonban arra gondoltak, hogy Sanghaj felé utban lévő hajóegységeket Hankau felé irányítják. A tárgyalások újból megindultak.

Sanghaj, február 9. A fenti hírekkel erősen ellentétesnek hangzik az a sanghaji tudósítás, hogy a kantoni kormány bejelentette, miszerint Sanghajba való bevonuláskor kiáltványt tesz közzé, melyben bejelenti a külföldi állampolgárok jogainak megszüntését. Ugyanígy megszüntetik Sanghajban a külföldi koncessziókat. A kormány mind ezekért a külföldi állampolgároknak kártérítést fog fizetni.

— A katalani összeesküvés elítéltefjei kegyelmi kérvénnyel fordultak a francia kormányhoz. Párisból jelentik: A katalani összeesküvők Macia ezredessel az élükön, akiket a bíróság Franciaországból kitiltásra ítél, kegyelmi kérvényt adtak be az ítélet hatálytalanítására.

Nemország egyetlen pfenniget sem akar fizetni a jóvátételi kötelezettségeken felül

Dernburg volt miniszter érdekes nyilatkozata a Generala-bankjegyek kérdéséről

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tu dóstójtól.) A bukaresti „Argu” napok óta érdekes cikksorozatot közöl európai nevű külföldi politikusok, publicisták és pénzemberek tollából. Az összes nyilatkozatok közül azonban legérdekesebb és gyakorlati szempontból legaktuálisabb az, amelyet dr. Dernburg volt miniszter írt a Generala-bankjegyek körül egy évtized óta vitás kérdéséről. Tudvalevő ugyanis, hogy Románia többféle ágazat fontos kölcsöntárgyalásokat folytat a német nagytőke képviselőivel, de minden tárgyalás legkomolyabb akadályát az az elintézetlen kérdés, amelynek lényege az, hogy a békeszerződések kötelezték Németországot, hogy a rendes jóvátételi összegeken felül meg kell térítenie a megváltás ideje alatt fedezet nélkül kibocsátott kétmillárd lej értékű Generala bankjegyek összegét is. A németek viszont hivatkoznak a bukaresti békeszerződésre, amelyben Románia magára vállalta ezt a kétmillárdnyi államadósságot és ettől az álláspontjától eddig nem voltak hajlandók tántani. Dernburg dr. erre vonatkozó nyilatkozata a nál nagyobb érdeklődésre tarthat számot, minthogy ő volt az, aki

a berlini kormány megbízásából többször járt Bukarestben a Generala-bankjegyek kérdésének rendezése érdekében.

Az ominózus ügyről egyébként Dernburg dr. a következőket mondja:

— Nem ismerem a jelenlegi kormány intencióit ebben a kérdésben, de annál jobban ismerem a Batianu-kormány álláspontját, amelynek tagjaival öt évvel ezelőtt magam tárgyaltam Bukarestben. Románia hátréttét kér a versaillesi békeszerződés bizonyos kizárulási alapján és mi hajlandók is voltunk elégtételt adni. Én magam kaptam megbízást arra, hogy két feltétel ajánlatot közvetítsek a Generala-bankjegyek szabályozására. Az egyik ajánlat bizonyos természetbeni szállásokra vonatkozott, a másik egy nagyobb összeg hifizetésére. A román kormány azonban ezeket az ajánlatokat, mint elfogadhatatlant, visszautasította és a jóvátételi bizottságnál keresett jogorvoslatot. Csak hogy az események Németországot juttatták kedvező helyzetbe, amennyiben a Dawes-terv feloldta Németország összes háborús kötelezettségeit. Ezenél fogva tehát Románia speciális igényeinek semmilyen jogalapja sem maradt, kivéve a jóvátételi kötelet.

— Jól ismerem Románia ellenargumentumát, amelyet a Zöld Könyvben fejtett ki. Ezek az argumentumok azonban, véleményem szerint, nem bírnak jogi értékkel és azt hiszem, hogy a „Dawes”-tervezetben előírt összegeken felül Németország jóvátétel, vagy speciális háborús adósság oimén egyetlen pfenniget sem fog fizetni. Igaz, ott van még szankcióképen a békeszerződés 18. cikk szakasza. Ez a pont azonban, amelyet Románia kivételével őssz volt ellenfeleink nem akartak alkalmazni, nem sok eredményt kecsegtet, mert legfeljebb néhány kikereskedő és kisipari cég likvidálására ad jogot csupán. Viszont az alkalmazása több kárt okozhat, mert

lehetetlenné teszi a barétságos kereskedelmi összeköttetések felvételét Németország és Románia között.

Különben is ennek a pontnak érvényessége nagyon bizonytalan, mert Németország a hágal nemzetközi döntéshozás előtt megtámadta a már alá vett német vagyoni likvidálását, amelyeket a Dawes-tervezet életbe lépése után tetkez folyamatba. És a nem nagyjelentőségű egyetlen pont már is többé körül egy Romániának, mint Németországnak, mert a kereskedelmi relációk felvételéből Romániának sokkal több haszna lett volna, mint a Generala-bankjegyek ellenében kért kártérítésből.

— Annak kell előjárnia jó példával, — folytatja nyilatkozatát Dernburg, — aki követel és az engedmények politikája mindig eredményesebb volt az intranszigienciánál. Németországnak is lesz alkalma Románia iránt érzett szimpátiájának kifejezésére, amelyre jelenleg is megfelelő helyzetben van. A megfelelő atmoszfira tehát megvan arra, hogy a két ország között olyan pénzügyi és gazdasági megállapodások jöjjenek létre, amelyek Romániára nézve kedvezők. A német piac konszolidációja megengedi, hogy olcsó kölcsönöket tudjon folyósítani és

Németországban meg is van a hajlandóság arra, hogy jelentős hiteleket nyújtson Romániának, valamint ipari termékeit kedvező feltételek mellett rendelkezésre bocsássa.

Németország viszont igen jó piaca lesz a román gabonának, fának és perőlumnak.

Dernburg dr. nyilatkozatához a lap hozzáfűti, hogy Németországban valóban őszinte közeledési óhaj van Romániával szemben. A német tökének Románia iránti hajlandóságáról a cikkíró maga is meggyőződött berlini pénzügyi és ipari körökben, amelyek Románia jogos igényeit fontos pénzügyi és gazdasági egyezmények megteremtésével akarják kielégíteni. De jogi alapon a németek most épügy nem hajlandók tárgyalni, mint öt évvel ezelőtt, mert nem akarnak precedenst teremteni arra, hogy a jóvátételi összegeken felül más követeléseket is lehessen velük szemben támasztani.

A legszebb, a legmélódikusabb és a legkedvesebb új dal és blues

Fekete Nárcisz

Mindenkinek az első hallásra megtetszik.

MORAVETZ-kiadás. Mindenütt kaphatók.

Darabja 36 lei.

Ha elszakad a nálam vett 137 lejese selyem harisnyája, úgy ingyen kap tőlem egy másik párat. „SIPOS”, Cluj, Reg. Ferdinand-ut 8. szám.

A 85 éves Georg Brandes

A világ valamennyi jelentős illusztrált folyóiratának első lapjairól a képes melléklettel megjelenő napilapok első hasábjain egy mosolygó öreg ur képe nevet felénk: a napokban 85 ik életévét betöltött Georg Brandes, Mosolygó szemek alatt keserű száj, strindbergi boltozatu homlok felett össze csavarodó semita hajszőny, franciaos állon hollandi formájú Boulanger-szakáll, íme a nagy esztéta külső profilja.

A belső profil azonban sokkal komplikáltabb. Köteteket lehetne írni ennek a belső portrénak rengeteg árnyalatáról, melynek színeiben nemcsak a brandesi lélek sugaraival vibrálnak el, hanem benne égnek, benns vibrálnak mindama nagy európai szellemek lelki komponensei is, akik az utolsó négy öt évtizedben az irodalmi és művészeti élet terránján nagyot, maradandót alkottak.

Georg Brandes irodalmi fellépése a dán irodalomban forradalmat jelentett. Egy fiatal zsidó, aki nyíltan szocialistának vallotta magát (ötven évvel ezelőtt!) — olyan megdöbbenést váltott ki a jó öreg, konzervatív kopenhágaikban, hogy Brandest enknem kiátkozták. De a megdöbbenést nemsokára csodálat váltotta fel. Akik elolvasták a fiatal zsidó írásait, azoknak toporzékolva is el kellett ismerniök, hogy azokban egy merész és napsugaras lélek mond ítéletet a világ dolgairól, éles, az igazság erejébe vetett hét fortissimójával csendülő hangon.

Brandes felléptekor az irodalomban, különösen pedig a német irodalomban, még a „kék virág” romantikája dühöngött, melynek harasa aól Heine sem tudta magát kivonni, legfőlebb annyiban, hogy szentimentalizmusát cinikus öngúnnyal és maró szatirával enyhítette. Brandes, Hyppolite Taine és Saint Beuve modern tanítványa már a realista szemével, a tudományos eredményeken épülő társadalomtudomány szemzögeből nézi a világot és lázas érdeklődéssel kutatja az új tudományos eredmények irodalmi megnyilatkozásait. Jó ideig eredménytelenül. Fény, levegő, igazság után szomjúsó lelkével a „szent pogányok” életművei felé fordul érdeklődése és egymásután írja meg ragyogó biográfiát Voltaireról, Shakespeareeről, Goetheről és Michelangeloeről.

Rövidesen retteggett színházi kritikus. Kritikáiban új követelésekkel lép fel a romantika színpadi mestereivel szemben: az esztétikai, a formai lényeg mellé egy szellemi etikai lényeg kihangsúlyozását állítja oda elengedhetetlen feltételül.

„Szabad gondolat, szabad emberiségben” — ezt a normát teszi kritikai szempontjainak magjává, saját működése és minden igaz és becsületes író működésének kritériumává pedig a jobb emberiséget való harcot teszi meg. Csak természetes, hogy amikor eredeti és sajátosan zsidó esztétikai célkitűzéseinek első irodalmi beteljesítői megjelennek az irodalmi fórumon: szomju lelkességgel, tántoríthatatlan harcokészséggel áll melléjük és mélyszántó analízisnek, káprázatos stiluszának, nagy, tuda-

nyos felkészültségének varázsát melléjük az idegenkedő közvélemény.

Megragadó Ibsen-tanulmányává járni hozzá az északi óriás népsze megértéséhez. Ugyiszólván ő Ibsen és feifedezője, akihez mély és szoro fűzi. Működése szentül csaknem kiz fedező munká. Anatole France, J. J. Mans, Schnitzler, Wedekind, D'Annunzio mind az ő fényezésé által érkeznek a hír kikötőjébe. Mert Brandes szellemének nemcsak az értékmerő lényegkutatás, a részle szépségeket az egyetemes célok szintézisébe em jellemzője, hanem a propagatori hgyőzőni megvezetgetően tudó stílusa.

Ritka öszvetalkozása ez az író pedig az esztétai képességeknél, a kitűnően meggyarazza meg azt, hogy lyenszantó elme hogyan tudott nem mondottan iródsími emberek, hanem lígens olvasóközönség körében is szert tenni.

Brandes, aki egészen hajlott kézően asszimiláns zsidók szellemi volt, — a zsidókérdést mindig a szemzögeből nézte. Ez természetesen egész életén át az új európai harcolt: az emelkedett szellemi politikai vonatkozásban pedig — kulturából az internacionális kultúra emelkedett ember volt az az ideál ágszkodott benne akkor orszorosági és lengyelországi pog Nyugat-európa legárválóbb szellemait, haladó társadalmi szervezetei harci egységbe az antiszemitizmus

Sonia vegetereményben zsidóizmusa oldalán harcolt a nagy nyekerr, azzai a prófétái hűvel, elődjeinek tulajdonsága volt. A d és politikai viszonyok tisztes ny valian európaiágába beépítve, meg teljes mélységében a krletit biemait. Ő, aki mindig a fajiság nem hangsúlyozhatta ki fajiságát, dig az abszolút embereit autatta tett vissza egy neonaciona gyéire. Tekintetét elképráztatta ík szasadvég a huszadik száz virágzás pompája, nem látható sok mámoros szépségtől az in pokol szennyes kavargását.

De a világháború, főleg a háborút követő korszak az ő szótta. George Brandes, a felvilág mestere, a radikális szocialista szoit a zsidó reneszánsz-morgalom tett kérdésekre.

Csak nemrégiben tette azt a lathozatot, hogy a zsidóság, főle leti zsidóság problémáinak tökéle egyedül egy zsidó nemzeti ott révén lehetséges. És tette ezt annak ellenére, hogy Európa-szer volna hevéből, hogy pillanatra hitét egy tökéletes-ob európai k tástább európai ideál-típus kialak

Tette abban a hitben, hogy szabadságmorgalom, hősiesség épít ha megvalósítja ideáljait: egy zselést valóit meg, egy etikai peratívuszt igazol szent, ver sokban!

Brandes nyolcvanöt éves! Te sivar korszakon phen meg. De kezete olyan káprázatos vidéke az övé, — akinek lelke a mult szellemi áramkörének forróságá lossá, — az boldognak mondhat hintet nélkül a jelenre. Hálha körül és ő maga is tudja már, h félként látja majd viszont elysiumi mezőkön!

SZABÓ IMRE

Zsidó Almanach megjelent.

Csámozó 220 kapható Cluj, Ba

Ujabb könyvszállítmány érkezett a főtéri olcsó könyvaukcióra Cluj, Fötér 26. (volt Friedmann-féle könyvkereskedésbe)

Román, magyar, német és francia szépirodalmi és tudományos művek paratlanul olcsó árakon.

Nemország egyetlen pfenniget sem akar fizetni a jóvátételi kötelezettségeken felül

Dernburg volt miniszter érdekes nyilatkozata a Generala-bankjegyek kérdéséről

(Cluj-Kolozsvár, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Argu” napok óta érdekes cikksorozatot közöl európai nevű külföldi politikusok, publicisták és pénzemberek tollából. Az összes nyilatkozatok közül azonban legérdekesebb és gyakorlati szempontból legaktuálisabb az, amelyet dr. Dernburg volt miniszter írt a Generala-bankjegyek közel egy évtized óta vitás kérdéséről. Tudvalegy ugyanis, hogy Románia többféle ágazó fontos kölcsöntárgyalásokat folytat a német nagytőke képviselőivel, de minden tárgyalás legkomolyabb akadályát az az elintézetlen kérdés, amelynek lényege az, hogy a békeszerződések kötelezték Németországot, hogy a rendszeres jóvátételi összegeken felül meg kell téríteni a megszállás ideje alatt fedezet nélkül kibocsátott kétmilliárd lej értékű Generala bankjegyek összegét is. A németek viszont hivatkoznak a bukaresti békeszerződésre, amelyben Románia magára vállalta ezt a kétmilliárdnyi államadósságot és ettől az álláspontjától eddig nem voltak hajlandók tárgyalni. Dernburg dr. erre vonatkozó nyilatkozata annál nagyobb érdeklődésre tarthat számot, minthogy ő volt az, aki

a berlini kormány megbízásából többször járt Bukarestben a Generala-bankjegyek kérdésének rendezése érdekében.

Az ominózus ügyről egyébként Dernburg dr. a következőket mondja:

— Nem ismerem a jelenlegi kormány intencióit ebben a kérdésben, de annál jobban ismerem a Bratianu-kormány álláspontját, amelynek tagjaival öt évvel ezelőtt magam tárgyaltam Bukarestben. Románia kártérítést kér a versaillesi békeszerződés bizonyos kizárólagos alapján és mi hajlandók is voltunk elégtételt adni. Én magam kaptam megbízást arra, hogy két feltétel ajánlatot közvetítsek a Generala-bankjegyek szabályozására. Az egyik ajánlat bizonyos természetbeni szállásokra vonatkozott, a másik egy nagyobb összeg kifizetésére. A román kormány azonban ezeket az ajánlatokat, mint elfogadhatatlant, visszautasította és a jóvátételi bizottságnál keresett jogorvoslatot. Csak hogy az események Németországot juttatták kedvező helyzetbe, amennyiben a Dawes-terv felőlelte Németország összes háborús kötelezettségeit. Ennélfogva tehát Románia speciális igényeinek semmilyen jogalapja sem maradt, kivéve a jóvátételi kötelet.

— Jól ismerem Románia ellenargumentumát, amelyet a Zöld Könyvben fejtett ki. Ezek az argumentumok azonban, véleményem szerint, nem bírnak jogi értékkel és azt hiszem, hogy a „Dawes”-tervezetben előírt összegeken felül Németország jóvátétel, vagy speciális háborús adósság címén egyetlen pfenniget sem fog fizetni. Igaz, ott van még szankcióképen a békeszerződés 18. cikkének. Ez a pont azonban, amelyet Románia kivételével senki sem volt ellenfeleink nem akartak alkalmazni, nem sok eredménnyel kecsegtet, mert legfeljebb néhány kis-kereskedő és kisipari cég likvidálására ad jogot csupán. Viszont az alkalmazása több kárt okozhat, mert

lehetetlenné teszi a barátságos kereskedelmi összeköttetések felvételét Németország és Románia között.

Különböző is ennek a pontnak érvényessége nagyon bizonytalan, mert Németország a hágal nemzetközi döntéshozás előtt megáradta a már alá vett német vagyonok likvidálását, amelyeket a Dawes-tervezet életbeléptése után tetten folyamatba. És a nem nagyjelentőségű egyetlen pont már is többé kerül egy Romániának, mint Németországnak, mert a kereskedelmi relációk felvételéből Romániának sokkal több haszna lett volna, mint a Generala-bankjegyek ellenében kért kártérítésből.

— Annak kell előjárnia jó példával, — folytatja nyilatkozatát Dernburg, — aki követel és az engedelmények politikája mindig eredményesebb volt az intranzigenciánál. Németországnak is lesz alkalma Románia iránt érzett szimpátiájának kifejezésére, amelyre jelenleg is megfelelő helyzetben van. A megfelelő atmoszféra tehát megvan arra, hogy a két ország között olyan pénzügyi és gazdasági megállapodások jöjjenek létre, amelyek Romániára nézve kedvezők. A német piac konszolidációja megengedi, hogy olcsó kölcsönöket tudjon folyósítani és

Németországban meg is van a hajlandóság arra, hogy jelentős hiteletet nyújtson Romániának, valamint ipari termékeit kedvező feltételek mellett rendelkezésére bocsássa.

Németország viszont igen jó piaca lesz a román gabonának, fának és perőlumának.

Dernburg dr. nyilatkozatahoz a lap hozzáfűzi, hogy Németországban valóban szinte közeleddi óhaj van Romániával szemben. A német tőkének Románia iránti hajlandóságáról a cikk maga is meggyőződött berlini pénzügyi és ipari körökben, amelyek Románia jogos igényeit fontos pénzügyi és gazdasági egyezmények megteremtésével akarják kielégíteni. De jogi alapon a németek most épügy nem hajlandók tárgyalni, mint öt évvel ezelőtt, mert nem akarnak precedenst teremteni arra, hogy a jóvátételi összegeken felül más követeléseket is lehessen velük szemben támasztani.

Ha elszakad a nálam vett 137 lejese selyem harisnyája, úgy ingyen kap tőlem egy másik párat. „SIPOS”, Cluj, Reg. Ferdinand-ut 8. szám.

A 85 éves Georg Brandes

A világ valamennyi jelentős illusztrált folyóiratának első lapjairól a képmelékkel megjelenő naplajok első hasábjain egy mosolygó öreg ur képe nevet felénk: a napokban 85 ik életévét betöltött Georg Brandes. Mosolygó szemek alatt keserű száj, strindbergi boltozatu homlok felett őszbe csavarodó sémíta hajsörény, franciás állon hollandi formájú Boulanger-szakáll, ime a nagy esztéta külső profilja.

A belső profil azonban sokkal komplikáltabb. Köteteket lehetne írni ennek a belső portrénak rengeteg árnyalatáról, melynek színeiben nemcsak a brandesi lélek sugarai vegyülnek el, hanem benne égnek, benne vibrálnak mindama nagy európai szellemek lelki komponensei is, akik az utolsó négy öt évtizedben az irodalmi és művészeti élet terránján nagyot, maradandót alkottak.

Georg Brandes irodalmi fellépése a dán irodalomban forradalmat jelentett. Egy fiatal zsidó, aki nyíltan szocialistának vallotta magát (ötven évvel ezelőtt!) — olyan megdöbbenést váltott ki a jó öreg, konzervatív kopenhágaiakban, hogy Brandest csaknem kiátkozták. De a megdöbbenést nem sokára csodálat váltotta fel. Akik elolvasták a fiatal zsidó írásait, azoknak toporzékolva is el kellett ismerniök, hogy azokban egy merész és napsugaras lélek mond ítéletet a világ dolgairól, éles, az igazság erejébe vetett hét fortissimójával csendülő hangon.

Brandes felléptekor az irodalomban, különösen pedig a német irodalomban, még a „kék virág” romantikája dühögött, melynek határa alól Húme sem tudta magát kivonni, legfőlebb aanyiban, hogy szentimentalizmusát cialanus öngunyal és maró szatírával enyhítette. Brandes, Hippolyte Taine és Saint Benve modern tanítványa már a realista szemével, a tudományos eredményeken épülő társadalomtudomány szemzőgéből nézi a világot és lázas érdeklődéssel kutatja az új tudományos eredmények irodalmi megnyilatkozásait. Jó ideig eredménytelenül. Fény, levegő, igazság után szomjúsó lelkével a „szent pogányok” életművel felé fordul érdeklődése és egymásután írja meg ragyogó biográfiáit Voltaireről, Shakespeareről, Goetheről és Michelangeloról.

Rövidesen rettegett színházi kritikus. Kritikaiban új követelésekkel lép fel a romantika színpadi mestereivel szemben: az esztétikai, a formai lényeg mellé egy szellemi etikai lényeg kihangsúlyozását állítja oda elengedhetetlen feltételül.

„Szabad gondolat, szabad emberiségben” — ezt a normát teszi kritikai szempontjainak magjává, saját működése és minden igaz és becsületes író működésének kritériumává pedig a jobb emberiségért való harcot teszi meg. Csak természetes, hogy amikor eredeti és sajátosan zsidó esztétikai célkitűzéseinek első irodalmi beteljesítői megjelennek az irodalmi fórumon: szomju lelkességgel, tántoríthatatlan harcchességgel áll melléjük és mélyszántó analízisének, káprázatos stílusának, nagy, tuda-

nyos felkészült elléljük az idegen Meგრადó Ib járul hozzá az és megértéséhez. Ugy felfedezje, sikhé füzi. Működése az fedező munká. An manu, Schmitzler, V mind az ő fényjel lá, hir kibővöjbe. szellemének nemo lényegkutatás, a az egyetemés célo jellemzője, hanem győzni megvezete

Ritka összetel pedig az esztétai kitűnően magyar lyenszántó elme mondottan irodal ligens olvasóközö szert tenni.

Brandes, aki sően asszimiláns volt, — a zsidó szemszögéből néz egész életen át harcolt: az emel politikai vonatk kulturából az int tára emel-dett ideál ágaskodot oroszországi és l Nyugateurópa l sair, halsdó tár harci egységbe s

Sorsa végere lizmus oldalán k nyekér”, azzal a elődjének tulaj és politikai visz varialan eur/pú meg telje, mely blémát. Ő, aki nem hangsúlyoz dig az abszolút tett vissza gyéire. Tekintet ilk száradvég virágsás pomp sok mámoros a pokol szennyes

De a világ híborut követő totta. George E mestere, a radi szolt a zsidó re tett kérdésekre. Csak nemré lathozatot, hog leti zsidóság pr egydal egy sz révén lehetősége annak ellenére, volna hevéből, hltét egy tökel tisztább európa

Tette abbat szabadságmog ha megvalósít zelést valóit r perativuszt ig sokban!

Brandes ny sivar korszako kezele olyan az övé, — ak szellemi áraml lossá, — az b hintet nélkül körül és ő m félként látja elysiumi mező

SZABÓ IM Zsidó megjel

2

A legszebb, a legmelodikusabb és a legkedvesebb új dal és blues

Fekete Nárcisz

Mindenkinek az első hallásra megtetszik.

MORAVETZ-kiadás.
Mindennütt kaphatók.

Darabja 36 lei.

Újabb könyvszállítmány érkezett

a főtéri olcsó könyvaukcióra

Cluj, Fötér 26. (volt Friedmann-féle könyvkereskedésbe)

Román, magyar, német és francia szépirodalmi és tudományos művek peratlantú olcsó árakon.

nyos felkészültségének varázsával hajlítják a lejtők az idegenkedő közvéleményt.

Megragadó Ibsen-tanulmányával egyben járul hozzá az északi óriás népszerűsítéséhez, megértéséhez. Ugyyszólván ő Ibsen és Strindberg felfedezője, akikhez mély és szoros barátság fűzi. Működése ezáltal csaknem kizárólag felfedező munka. Aratóle Franc, Jacob Wassermann, Schnitzler, Wedekind, D'Annunzio, mind mind az ő fényképe által érkeznek be a világhír kikötőjébe. Mert Brandes éles kritikai szellemének nemcsak az értékmérő készség a lényegképzés, a részletezés és értékelés az egyetemes célok szintézisébe emelő erő a jellemzője, hanem a propagatori hæv, a meggyőzőni megvesztegetően tudó stílisművészet is.

Ritka összetalálkozás az az írói, különösen pedig az esztétikai képességeknek, ami egyben kitűnően magyarsza meg azt, hogy ez a mélyenszántó elme hogyan tudott nemcsak a ki-mondottan irracionalista emberek, hanem az intelligens olvasókörközönség körében is népszerűsége szert tenni.

Brandes, aki egészen hajlott koráig a szélsően asszimiláns zsidók szellemi reprezentánsa volt, — a zsidókérdést mindig az európai szemléletéből nézte. Ez természetesen, hiszen egy egész életet át az új európai ember ideálért harcolt: az emelkedett szellemű világpolgár, — politikai vonatkozásban pedig — a nemzeti kultúrából az internacionális kultúra megslátára emelkedett ember volt az eszménye. Ez az ideál ágaskodott benne akkor is, mikor az oroszországi és lengyelországi pogromok idején Nyugateurópa legkiválóbb szellemi, politikai-saír, haladó társadalmi szervezeteit kovácsolta harci egységbe az antiszemitizmus ellen.

Sorsa végeredményben zsidócsa: A radikáliszmus oldalán harcolt a nagy emberi eszményekért, azaz a prófétai hævvel, mely bibliai elődjének tulajdonsága volt. A dán társadalmi és politikai viszonyok tisztes nyugalomába, zavaralan európai világába beépítve, nem láthatta meg teljes mélységében a keleti zsidóság problémáit. Ő, aki mindig a fajtság ellen harcolt, nem hangulyzhatta ki fajtságát, ő, aki mindig az abszolút embereit kereste, nem térhetett vissza egy neoneacionizmus meggyőzőre. Tekintetét elköpázta a tizenkilencdik század végéig a huszadik század eleji szellemi virágzás pompájára, nem láthatta meg ettől a sok mámoros szépségtől az inferno, a keleti pokol szennyes kavargását.

De a világháboru, főleg pedig a világháborút követő korszak az ő szemét is felvilágította. George Brandes, a felvilágosodás nagymestere, a radikális szocialista igenlően választott a zsidó reneszánsz mozgalom által felvetett kérdésekre.

Csak nemrégiben tette azt a szenzációs nyilatkozatot, hogy a zsidóság, főleg pedig a keleti zsidóság problémáinak tökéletes megoldása egyedül egy zsidó nemzeti otthon felépítése révén lehetséges. És tette ezt a nyilatkozatot annak ellenére, hogy Európa-szerelme engedett volna hevéből, hogy pillanatra is feladta volna hitét egy tökéletesbb európai konstelláció, egy tisztább európai ideál-típus kialakulásában.

Tette abban a hitben, hogy a cionizmus: szabadságmozgalom, hősies építőmunka, mely ha megvalósítja ideáljait: egy művészi elképzelést valósít meg, egy etikai kategórikus imperatívumot igazol szent, verejtékes realitásokban!

Brandes nyolcvanöt éves! Tekintete kietlen, sivár korszakokban. De akinek emlékezete olyan káprázatos vidékekre nyílik, mint az övé, — akinek lelke a múlt század legizsább szellemi áramkörének forráságában izzott szőlőssé, — az boldognak mondhatja magát, tekintet nélkül a jelenre. Halhatatlannak vették körül és ő maga is tudja már, hogy egyenrangú felhátt látja majd viszont őket a boldog elysiumi mezőkön!

Salomon László

SZABÓ IMRE
Zsidó Almanachja
 megjelent.

Fázmozott példányok
220 lel árban
 kaphatók a szerzőnél
 Cluj, Baron L. Pop 10

Évenként negyedmillióval szaporodik Románia lakossága

Románia népmozgalmi adatai 1925-ben

(Bucuresti-Bukarest, február 9. Az Uj Kelet tudóstájélat) A belügyminisztérium statisztikai osztálya most tette köze Románia 1925 évi népmozgalmi adatait. A statisztika elkészültéig eddig az akadályozta meg, hogy Bessarabiában még mindig a parochialis hivatalok töltik be az anyakönyvvezetés hivatalt, amely az adatok egybegyűjtését és rendezését rendkívül megehezítette.

Százötvenezer házasság, de nyolcezer válás

A statisztika szerint 1925-ben az országban összesen 153 678 házasságot kötöttek: 129 125-öt falun, 24 553-at a városokban. Az előző évek statisztikai adatai a következők: 1924-ben 154 173, 1923-ban 165 216 és 1922-ben 169 779 házasságot kötöttek. Ezek az adatok beszédesen bizonyítják, hogy a gazdasági krízis nyomozó hatásának erőfődésével a házasságok száma is évről évre csökken.

A válások száma ezzel szemben szélszélyes ingadozást mutat. 1925-ben összesen 8033 házasságot bontottak fel az országban: 5389-et falun és 2644-et a városokban. Az elmúlt évben viszont csak 7625 volt a válások száma. Az a feltűnő

aránytalanság, amely a falvak és városok házassági és válási adatai között fennáll, (a falvakban nyolcezer annyi házasságot kötöttek, de csak kétezer annyi válás történt, mint a városokban) bizonyítéka annak, hogy a falusi erkölcsök feltétlenül nagyobb tartósságot biztosítanak a hymenlancoknak.

Évenként negyedmillióval szaporodik Románia lakossága

A házasságok számának csökkenésével természetesen együttjár a születések számának csökkenése is. 1925-ben 605 655 újszülött látta meg a napvilágot az országban, míg 1924-ben 622 580 gyermek született Romániában.

1925-ben 361 995 halálozást regisztráltak az országban az anyakönyvi hivatalok, 306 258-at a falvakban és 55 737-et a városokban. 1924-ben 622 580, 1923-ban 608 763 és 1922-ben 613 726 halálozás történt: a halálozások száma tehát csökkent 1925-ben. Ez évben külön kategóriába csoportosították a halvaszületetteket, melyeknek száma 11 721-et tesz ki.

A fenti adatok szerint tehát 1925-ben 248 660-at tesz ki Románia természetes szaporodásának koefficiense, ami az előző évek adataihoz mérten feltétlenül kedvezőnek tekinthető.

Stresemann Milánóba érkezett és találkozni fog Mussolinivel

Milánó, február 9. Stresemann tegnap este ideérkezett. Innen éjszaka Sanremóba utazik. Biztosra veszik, hogy találkozni fog Mussolinivel. Ez a hír az egész politikai életben szenzációként hatott, mert úgy volt, hogy Stresemann a francia Riveriakon fog üdülni és semmilyen politikai tanácskozást nem folytat. Valószínűleg az olasz-német kapcsolat kimélyítését jelenti Chamberlain olaszországi üdülése.

Tovább folyik a gyilkosságra való uszítás

Semmiféle intézkedés nem történt eddig az uszítás megfékezésére

(Bucuresti-Bukarest, február 9. Az Uj Kelet tudóstájélat) Az Uj Kelet tegnapi előtti számában közöltük a ploesti "Carpatii" című cizista lap "Gyilkolj!" című felhívását, amelyben nyilván felszólítja az ország lakóit a zsidóság tömeges lemészárlására. A romániai antiszemita ez a nyílt szinvallás, amely már numerusz klauzuszal, a földek, ingatlanok elvételével, az országból való kitérészel sem elégedik meg, hanem szabadon pogromokra próbálja felheccelni a józan román népet, mindenütt érthető konsternációt keltett.

Nemcsak a zsidó sajtóorgánumok, hanem a románoknak az a szerencsére nagy többségben lévő része, amely higgadtan és elfogulatlanul tudja megítélni az eseményeket, egyhangúan erélyesen állást foglalt a lap középkori tenorja ellen és erélyes intézkedéseket kért a kormánytól. A cikk január 10-én látott először napvilágot. Azóta csaknem egy hónap telt el és még eddig semmi intézkedés nem történt, lapelkobozást nem rendeltek el és a cikk szerzője ellen, aki aláírta remekművét, nem indult meg az eljárás. Néma csend volt a válasz az általános felhárdulásra.

Ille-öleg most mégis megjött a válasz. Az "Adeverul" legújabb számában közli a következőket:

"Többnyire rámutattunk arra, hogy a ploesti "Carpatii" című lapban egy cikk jelent meg, amely egyenesen a zsidók tömeges lemészárlására uszít. Kérdést intéztünk a kormányhoz, hogy milyen intézkedéseket tett eme, a büntetőtörvénykönyv paragrafusaiha ütköző büncselekmény ellen.

Semmilyen választ nem kaptunk. Jogosan azt hihettük, hogy a kormány türi (tehát támogatja) ezeket a gyilkolásra felhívó biztatásokat.

Nos, végül tegnap megérkezett a válasz. A "Strabunil" című bukaresti lap cikket ír, amelyben azzal dicsekszik, hogy a hírhedt cikket ő közölte elsőnek és a ploesti újság reprodukálta csupán. A cikk szerzője, felhátorítva a kormány türelmességétől (tehát támogatásától),

ismét lekölzi felhívását.

A cikk konkluziója az, hogy a cikkíró fenntartja mindent, amit leirt és megismétli felhívását a gyilkosságokra. A cikk szerzője vindi-kálja magának azt a jogot, hogy megállapítsa, ki az áruló, kik ártnak az országnak és ezekre a szükséges szankciókat, tehát a legyilkolást kizabja.

"Mind ezek a dolgok — fejezi be cikkét az "Adeverul" — egy olyan városban jelennek meg, ahol ostromállapot van, ahol katonai ügyesek működnek, akik egyébként mindenbe beavatkoznak. A kormány pedig büszke, hogy egyetlen a világon, amely türi az ilyen gyilkossági felhívásokat és azzal van elfoglalva, hogy az "Indreptarea" utján bebizonyítsa, hogy a zsidók provokáltak."

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. **Siebold** Fülöp butorgyárában **Timisoara, II., Távirda-u. 19. sz.**

A legkételesebb **Rádío-** készülékek és alkatrészek. Vevőkészülékek 1-7 lámpáig. **Leadó-** állomások. Kérjen árajánlatot. **Rádío Technica** Timisoara, — Piata Sft. Gheorghe

7 február 10.
 vett 137
 yája, ugy
 másik pá-
 Reg. Fer-

Brandes

illusztrált fo-
 melléklettel
 bjaín egy mo-
 nk: a nepok-
 borg Brandessé.
 záj, strindbergi
 avarodó sémta
 i formája Bou-
 kálsó profilja.
 kal komplikál-
 ennek a belső
 melynek szí-
 uk sugarai ve-
 benne vibrál-
 szellemek lelki
 négy öt évti-
 éti élet terrénu-
 ak.

spése a dán iro-
 tt. Egy fiatal
 vallotta magát
 a megdöbbenést
 kopenhágaiak-
 táthozták. De a
 lat váltotta fel.
 irásait, azoknak
 niök, hogy azok-
 lélek mond ité-
 igazság erejébe
 ülő hangon.

alomban, különö-
 an, még a "kék
 melynek hatása
 vonni, legfőlebb
 usát cialuzs ön-
 hitette. Brandes,
 ve modern tanít-
 el, a tudományos
 tudomány szem-
 érdeklődésével
 mények irodalmi
 eredménytelenül.
 mjszó lelkével a
 lé fordul érdek-
 ragyogó biogra-
 ó), Goetheról és

kritikus. Kriti-
 fel a romantika
 : az esztétikai, a
 mi etikai lényeg
 elengedhetetlen

emberiségben" —
 szempontjainak
 minden igaz és
 ritériumává pedig
 rcot teszi meg.
 r eredeti és saját
 zéseinek elő iro-
 az irodalmi fő-
 tántoríthatatlan
 és mélyenszántó
 ának, negy, tuda-

zett
 óra
 désbe)

Szökek előnyben

Az angol közvéleményt élénken foglalkoztatják az utóbbi hetekben azoknak a kutatásoknak az eredményei, amit az angol Orvosegyetem, a munkásbiztosító pénztárak és az angol statisztikai hivatal közösen végeztek és amelyeknek célja annak megállapítása volt, hogy vajjon a női nem szöke, avagy barna tagjai egészségesebbek és melyikük képes nagyobb fizikai és szellemi értékekre.

A pontos statisztikai kutatások azzal a meglepő eredménnyel jártak, hogy kiderült, miszerint ellenében az Angliában általában, de a kontinentális országokban is nagyon elterjedt felfogással, miszerint a „gyengébb nem” erősebbik csoportját a barnák képezik, éppen a szökek azok, akik a fizikai és szellemi élet minden terén messze felülmúlják barna vetélytársnőiket.

A legpontosabb statisztika a tudósbajnok a szökek és barnák közötti megosztására vonatkozólag készült és ez azt a meglepő eredményt hozta, hogy átlagosan minden negyedik tudósbajnok szenvedő barnára jutott csak egy szöke. De egyéb ragályos betegségekkel végzett megfigyelések is azt mutatták, hogy a barnák sokkal könnyebben megkapnak olyan betegségeket, amelyekből a szökek általában véve immunisak. Ha pedig a barnák és szökek egyaránt szenvednek bizonyos bajban, úgy egyébkénti szoros körülmények mellett a szökeknek sokkal nagyobb szüléka gyógyul meg, míg a barnákban nincs elegendő fizikai és lelki ellenállás a betegség sikeres leküzdésére.

És míg a barnákról általában el volt terjedve a felfogás, hogy ők képezik a férfi nem veszedelmesebb és kíméletlenebb „ellenségét” és az őzke szemű szökekkel szemben ők alkotják az igazi veszedelmes vampir típusot — addig a komoly angol tudósok által még ebben az irányban is lefolytatott pontos vizsgálatok, amelyek módszereiről azonban sajnos nem számol be a jelentés, megdöbbentően adataikat szökeknél arra vonatkozólag, hogy ugy fizikai, mint lelki alkalmánál és hajlaminál fogva a szöke nő veszedelmesebb a férfiakra... A legismertebb angol orvosprofesszor, Sir William Arbuthnot Lane, a maga tapasztalatai alapján is teljes mértékben megerősíti ezt a hivatalos véleményt. De hozzátesszi, nemcsak hogy a betegségekkel ellenállóbbak, hanem magával, minden nőnek legnagyobb ellenségével, az idővel szemben is. A barna nők sokkal hamarabb öregednek meg, mint a szöke nővéreik. Ezeknél a degeneráció folyamata sokkal később áll be és sokkal lassabb lefolyású. Ennek oka pedig éppen az, hogy a szöke nők nemcsak fizikailag, de lelkileg is erősebbek. A barnák legnagyobb része, ha bráll az öregedés feltartóztatlan folyamata, ellenkezés nélkül belenyugszik a változhatatlanba. A szökek azonban akaratereős és kitartó s e kettős jó tulajdonságának segítségével a végsőkig elkeseredett harcot folytat szépségének és fiatalságának megőrzéséért.

Sir William szerint teljesen téves az a közhíbe átmert felfogás is, hogy a barna, különösen pedig a fekete nők a túzesek és szenvedélyesek. Ellenkezőleg, éppen a szöke az, aki már természeténél fogva sokkal inkább a szerelemre termett és teljesen érthetően, hogy ezzel a kárhozatos, vagy dicsőséges tulajdonsággal — kinék ahogyan tetszik — miért a barnákat ruházta fel a közfé fogás.

Egy másik érdekes tulajdonság, amely az angol tudós megállapítása szerint a szöke nőknek legtöbbször talán anélkül, hogy erről egyáltalában tudnának, igen nagy előnyt biztosít a barnákkal szemben, bőrüknek és hajjuknak kellemes illata. Különösen a latin népek férfiai, kik az ilatok iránt sokkal érzékenyebbek, mint a többi fajok, tesznek bizonyoságot arról, hogy a szöke nőket olyan kellemes, finom, alig észrevehető illat vészi körül, amely a barnáknál teljesen hiányzik.

Dr. Maria Stopes, a leghíresebb angol orvosnő, aki főleg a „family limitation” érdekében kifejtett szakadatlan agitációjával tett szert világhírré, a maga tapasztalataival is megerősíti a bizottság tagjainak barnák inferioritásáról tett megállapításait.

És pedig az ő esetében annál nagyobb tudományos áldozatkészséget követel, mert maga a minden világhíre ellenére is, még fiatal orvosnő sem tartozik a természet által különösképen annyi előnyben részesített szökek csoportjába.

Van azonban a kiváló orvosnő állítása és személyes tapasztalata szerint a barna nők is egy jó tulajdonsága és pedig az, hogy ők nem annyira pénzszóvárok és fűsvények, mint Éva szöke haju leányai. Hogy pedig a szökek nemcsak fizikai, de szellemi tulajdonságaikban is képességeikben is felülmúlják a barnákat, azt viszont a vitában résztvevő orvosokon és orvosnőknél kívül az erre vonat-

kozólag megkérdezett tudósok és a nagybankok és áruházak vezetői is állítják. Mindnyájan kijelentették ugyan, hogy mindaddig nem gondoltak arra, hogy alkalmazottaik képességeit hajuk színé után ítélik meg, azonban most, hogy ez a súlyos probléma felvetődött, miguk is azt hiszik, hogy csakugyan több kiváló szellemi képességű női alkalmazottjuk került ki a szökek, mint a barnák közül.

A fascista Olaszországban a parasztságnyhóktól a szakszervezetekig mindenütt intenzív tanulás és tanítás folyik

A fascista népegyetemi program a gyakorlatban

(Rima, február 9. Az Új Kelet tudósítójától.) A házak mindenütt zászlódszobákban, az autók, villamosok apró zászlókkal díszítve rohannak végig a városban. A levegőben a trikolór színeiben ragyogó léghajók szállanak a magasba; hatalmas, a nemzet színeire festett plakátok kiállják a kereskedők árúit. Minden ember és igavonó állat zászlódszobában és autójában legérdekesebb: senki sem futkózik meg ezen. A tereken a zenekarok operáriákat játszanak, a rohánzó emberek tömegei volók énekel.

Messze hangzik a stereotíp kiáltás: Signorinák, signorok, három darab könyv együtt most és mind 5 líra! Első sorozat: Nietzsche, Ibsen, Viktor Hugo, a második: D'Annunzio, Darwin, Bernstein, de a harmadik vagy a negyedik is, skármelyik 5 líra. Mindenütt a hivatalos parasztpartykók helye t komoly irodalmi alkotások. És a durvaképi falatok és a kifésült városok megveszik a „Kreutzer-szonátát”, meg a „Velencei kalmár”, sőt az „Emlék és felejtés” emberét is és el is olvasják. Szép, színes képes papírfalakkal, rotációs papírra nyomva, balról elgördüléssel. A nők különcök itt is, ők a miniatűr könyveket vásárolják, azt mondják, hogy az bájosabb.

A fascista népegyetem

A falakon hatalmas falragaszok invitálnak az „Univeritate Popolare” esti előadásaira. A plakátokról megtudhatom mindjárt az egész heti műsort is. Ma az arab költészetéről és zenéről lesz előadás, holnap meg a motorikus erőkről, aztán a modern zenéről hallgathatom a népprofesszorokat, sőt majd szülőnevekben is gyönyörködhetem. Tisztára mosdott és öltözött varrónányok, tisztviselők, kereskedőségek és napzsamok szüfölség töltik meg az aulát, jegyzetet is egyik-máik, ha épen a szakmájáról adnak elő. Könyvek ezreit olvashatja a legkisebb városka polgára is a saját népegyetemen. A tanárok az egyetemi, mérnöki, orvosi és más intellektuális körökből kerülnek ki. Hiyenekről bőven gondoskodik a 26 egyetem és főiskola.

Esti kurzus, ismeretterjesztő film

A moszkiban egy négyfelvonásos vígjátékot játszanak minden este. Vigjátékot, amelynek keretében mulattatón is ismereti meg mindenki: hogyan lesz a gyapjából ruha, a jutából vászon és a gyöngyöből „Alfa-Roméo”-k és „Flau”-ok acélszöke a hegyekből hogyan került ki apró és nagy alakú darabokban. Meglá hujja, hogyan élnek és dolgoznak az emberek a misztikus keleten és a modern nyugaton is. Megláthatja Nápolyt és Parist is, Jeruzsálemet és Bombayt is. Tíz perces szentelések minden este a alágerdarabok előtt az általános ismereteknek. Nem árt ez a bankár kedves családjának, nem árt a szerki csavargónak sem.

És bár igaz, hogy az olasz nyelv a legnevezetesebb nyelv, az olasz ég a legkékebb ég és csak két nemzet létezik a világon: az olasz és az idegen, mégis meg kell ismerni azt az idegent is, akinek kultúrája és nyelve vonzó lehet. Ezért keresem a találkozási este 11 órakor is diákleányokkal és fiúkkal, akik nagy könyvcronóval térnek haza az esti kurzusokról, ahol általános nyelvi és kulturoktatásban részesülnek. Nappali elfoglaltságuk vagy foglalkozásuk miatt az esti órákat használják fel ismeretszerzésre. Ezek az nevezett esti iskolák nyújtják azt, amit behatóbban a középiszkola nyújt az ifjúságnak. Az iparostanonc, kereskedőtanonc vagy a maszmódeány olyan ágakban szerzhet általános ismereteket, amelyekhez kedve van, tanulhat nyelveket, irodalmat, könyvtitelt és matematikát. A közoktatásügyi költségvetés csaknem 50 százalékát ezek az esti iskolák emésztik fel, de nem eredménytelenül.

Tanul a paraszt is, hogy megcélolja a pa-

közül. Az egyik nagybank vezetője azonban a fűzi ehez még azt is, hogy e megállapítás szeri csakis a nőkre vonatkozik, mert ugyanakkor viszo a fő fiakra vonatkozólag azt a megfigyelést tette, hogy közöttük a barnák azok, akik ugy szellemi képességek, iniciatíva és önállóság, valamint a fizikai munkabírás dolgában messze felülmúlják szöke kollegáikat.

Paraszt szóval szemben tanusított előítéletet, hogy bebizonyítsa, miszerint összefér a kérges tenyér sz Olysszával és Pythagorassal is. A földműves gazdasági helyzete, — mihéat mindenütt, — ma itt is kétségtelenül jobb a városi kisiparosé-nál. De az ismeretekért és szórakozásért nem kell a városba szaladnia. Modern iskolaépületekben tanítják az új tanterv szerinti tárgyakat, amelyek ugy szellemben, mint időben a gyakorlati élethez simulnak és a parasztyermekeknek nem terhet, hanem kell-mez idő öltést jelentenek, amellelt, hogy lehetővé teszik a gazdaságban való foglalkoztatásukat. Vezetékviz, könyvtár, mozi és rádió, sporttermek egészítik ki a paraszt városok képét. I alla új embertípusa: a földműves paraszt. A falusi paraszt és a városi kisipogár élestandardja egy nívóhoz közeledik.

És az új szakszervezetekben is intenzív tanulás folyik

A Mussolini által létrehozott új szakszervezetekben, a kooperatívokban szintén nagy súlyt helyeznek a munkások kulturális fejlődésére. A Rómában működő kooperatív-egyesemen szemeszterenként tartanak a társadalmomtudományból, világgazdaságból azok részére, akik a jövőben a kooperatívok vezetői lesznek. Az egyesem akadémikus formások között működik, élén a Romániában is jól ismert kiváló kisebbségi szakemberral, a híres szociológussal, Luatato Lujossal.

A kooperatívok hivatalos elismerésével egyidőjűleg megszűntek az időközben alakult szövetkezetek és munkásszervezetek. Adminisztratív tekintetében a centralizált olasz közigazgatás formáját követik, a megyei szervezetek élén álló római központtal. Mert a fascista kormány most már hivatalosan is feloszlatta az olasz szakszervezetek központi irodáját, amely négy év óta már csak formailag létezett, míg az elmúlt év augusztusában már egy új hasonló külsejű, de államilag szabályozott szervezet lépett helyébe: a már említett, kooperatívok. Az olaszországi szakszervezetek, az emlékeztetés 1904-es nagy sztrájk után szövetségbe léptek és csaknem husz éven minisztervezet voltak és mint ilyen a kormányzásban is döntő szllyal bírtak. Még a fascista parlamentben is büntültek képviselőik, akiket megfosztottak mandátumuktól és köztülük a három „leader”: Tarati, Treves és Bazzoli Páriaba szökek, ahol az ott élő pártbíveikkel akarják feleleveníteni a letört szakszervezeteket. A feloszlátást kimondó rendeletet azzal indokolják, — hogy már különben sem léteznek e szakszervezetek, csak bélyegzőn és levélpapíron.

A vezetők egyrésze aktíve résztvett a fascista fából-vaskarika, az állami, vagy inkább nemzeti kooperatívok létrehozásában, amelyek látzólag megőrizték a szakszervezetek funkcióját és fizionómiáját, valóságban azonban nem egyebek a kormány végrehajtóinál, amelyeknek élen esetről-esetre, a népjóléti minisztérium jóváhagyásával kinevezett elnök és politikai titkár áll, akik a minisztérium mellett működő központ parancsait végrehajtják. Ezen központon keresztül érvényesíti a kormány gazdasági programját, emeli, vagy csökkenti a bérindexet, hujja fel, vagy tőri le a gazdasági indexet. Kooperatívában vannak a kereskedők, orvosok, mérnökök, földművesek és a különböző ipari munkások és termelők. A kooperatívok adják meg az elhelyezkedési és a termények kihelyezési lehetőségét. Az szokból való kizárás teljes erkölcsi és főként anyagi megemmiülést jelent, minthogy csak egyedül a kooperatívok élvezik az állam által nyújtott jóléti intézményeket és gazdasági kedvezményeket. A kooperatívokban szigorú pártfegyelem uralkodik, a törvénytől való önszeűthözés azonnali kizárást von maga után.

Röves Gyula

Influ

járványo

Hy

Mint tab
lettak ke

Chap

Chaplin ese
rajtó. Jobbra, b
ügyet. Chaplin
mében eddig is
szetének össze
groteszk és nev
voltak tragikus
— a tragikus h
Most a után
életéből olyan
ségének ember
megér és távo
sága és sikere
lan ember...

Már az éle
Azé a boldogt
hangulatok rá
tatlan. Holly
bizhatatóságá
hogy pompás,
óriási társaság
hivottak, Holly
jelentek, csak
kedve. Vagy:
ötven statisztá
idejét. Varnai
Késő este der
aludt, azután
arra gondolt,
egész napját i
kában...

Természet
számolni. Eg
nem emlékszi
ben egyszer a
gáns. Kis fiá
furcsa. Ugy b
finoman, de e
lan elfogultsá

S más, fur
még róli. Az
Gyakran me
hosszát jár a
azt is, hogy é
zásu, rosszhi

Általában
többi hollyw
arra, hogy tí
vegyna a tel
paiotában lak
vannak — t
hém, kompli
művésztermé
ták dscára
londoni var
gyermeke, ol
a vágya egé
habzólni ön
lenni, valós
hető és érth
rend és term
ható...

Most azu
került s a g

Influenzánál,

járványos megbetegedéseknél a

Hyperol

megvéd

szájüreg és légutak fertőzéses megbetegedései ellen.

Mint tabletták és szájviziab-
letták kerülnek forgalomba

Chaplin, a boldogtalan

Chaplin esetével, válásával van tele a világ-sajtó. Jobbra, balra értelmezik, magyarázzák az ügyet. Chaplin a nagy nevetettő a jobbák szemében eddig is rejtelmes volt: különösen művészetének összetett volta miatt. Amiatt, hogy groteszk és nevetettő figurája, hiteltelenségi tele voltak tragikus mélységekre való utalással. Sőt: a legjobbak szemében a kor szimbóluma lett: — a tragikus huszadik századbeli kacaj...

Most a után napvilágra kerülnek Chaplin életéből olyan adatok, melyek összetett egyéni ségének emberi oldalát jobban betekintik a megértes távolatába. Chaplin hálhatlan gazdagsága és sikere dacára is a tipikusan boldogtalan ember...

Már az élete is egy boldogtalan emberé... Azé a boldogtalané, aki nem találja a helyét hangulatok rabja, állhatatlan s ezért megbizhatatlan. Hollywoodban legendák keringnek meg, bizhatatlanságáról. Többször előfordult például, hogy pompás, negyven szobából álló villájába óriási társaságot hívott meg vacsorára. A meg-hívottak, Hollywood előkelőségei, mind megjelentek, csak a házigazda — nem, nem volt kedve. Vagy: szerződött filmfelvételhez százötven statisztát. Kitzük pontosan a felvétel idejét. Várnak egész nap. Chaplin nem jön. Késő este derül ki, hogy Chaplin délelőtt soká aludt, aztán a fürdőszobájában, bent a kádban arra gondolt, hogy jó volna hegedülni... S egész napját így is töltötte — hegedülve — a kádban...

Természetével azután egyáltalán nem lehet számolni. Egyik nap csupa sziv, — másnap nem emlékszik semmire. Alkalmozottaival szemben egyszer a yai, másszor kibírhatatlanul arrogáns. Kis fiával szemben is az érhetlenségig furcsa. Ugy bánik vele, mint egy idegen ural, finoman, de egy állandó és megmagyarázhatatlan elfogultsággal...

S más, furcsa és különös dolgokat beszélnek még róla. Azt is mondják, hogy bolsevik... Gyakran meztől meg el hazuról s órák hosszát jár a város külterkein. Sőt, mondják azt is, hogy éjszákanta egy kővér bécsi származású, rossz hírű korcsmáros vendéglőjébe jár...

Általában teljesen másfajta ember, mint a többi hollywoodi filmpap. Tekintet nélkül arra, hogy tíz, vagy huszmillió dollárba ruga a vagyona s tekintet nélkül arra, hogy tündérpalotában lakik, polgárilag házas, gyermeki vannak — utólrhetetlen és hémistatlan bohém, komplikált és súlyos, súlyosan komplikált művésztérmet, — a szédítő pénzek és paloták dacára még mindig és örökre az egykori londoni varieté kiélégíthetetlen, nyughatatlan gyermeke, cigány és clow, akinek egyetlen vágya egész kiélhetetlen élete folyamán, felhabzsolni önmagát, kiélni önmagát, önmaga lenni, valószínűleg Napoleon, kinek minden érthető és érthetetlen cselekedete törvény és tett, rend és természet, lehetséges és megvalósítható...

Most azután mindez kibomlott és napvilágra került s a gazdagság és hírnév mögül, a szemfor-

gató Amerika igazi háttéréből fe... szében a chaplini arc tragiku... Mindaz, amit lehetett pénzzel tova... és különködő életvitelt máról hoh... udzottság... és tragikus bonyodalom lett. Holott mindez egész megszokottan kezdődik legalább Chaplin modorában megszokottan...

Egy este felesége, a gyönyörű szép, haza érkeztet valahonnan s barátai tiszteletére egy dinert adtak valamelyik pompázó hollywoodi hotelben. A társaság nem érezte jól magát a hotelben, főleg azért, mert ott nem lehetett inni. An óra üttek tehát és mindannyian Chaplin házába mentek. Éjfél már jóval elmúlt, — neki látták az ivásnak s az ilyesmi nehezen megy láma nélkül. Chaplin aznap egész nap dolgozott, aludni akart. Már ágyban is volt, mikor a vendégek érkeztek. Egy ideig várt. Mintán a társaság azonban egyre hangosabb lett egy szolgát küldött feleségéhez. Nagyon rövid üzenettel: minden vendég azonnal hagyja el a házat. Nem mondhatnám, hogy finom megoldás, Chaplin felesége is így gondolkodott. Ebből lett azután a skandalum. Felesége másnap elhagyta a gyerekekkel együtt a tástétot b... s ad a válókeresetet: ok, — kegyetlen bánásmód... Ami ezután következett, az a tipikusan boldog-

Leégett a régi botanikus kert virágháza

(Cluj Kolozsvár, febr. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este 8 órakor tűzriadalom verte fel Kolozsváron a teli est nyugalmát. A vágató tűzoltókocsik nyomán az egyetemi klinikák irányába rohantak az emberek, ahonnan halvány piroz csik rajzolódott az égr...

Közvetlenül a boncsmi intézet mellett, a régi botanikus kertben kigyuladt a nagy üveg ház, amelyben a díszeski növényeket ápolták. Az intézet szolgálya nyitva hagyta az üvegházat melegítő fűőstet és a kipattanó szikráktól lángrobbantak a növények.

A francia nacionalista diákok gummibotokkal és boxerekkel „igazoltatták” a Sorbonne külföldi diákjait

(Páris, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Sorbonne egyetem épületében ma délben véres diákütközések játszódtak le. Néhány perccel 12 óra előtt körülbelül 100 főnyi diáksereg szállotta meg az egyetem épületét s minden egyes tanterembe kisebb csoportok nyomultak be, amelyek az előadó tanárt az előadás haladéktalan felbeszakitására kényszerítették, majd megkezdék a jelenlevő hallgatók igazolását. A diákok a nemzeti diákszövetség tagjai voltak, akik vasárnapi nagygyűlésükön a külföldi diákoknak az egyetemről való haladéktalan kizárását követelték.

Egyre nagyobb arányokat ölt a portugál felkelés

Nem katonai lázadásról, hanem baloldali politikai forradalomról van szó. Az általános sstrájk kitörésében van

(Madrid, február 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A portugál vasutasok csatlakoztak a lázadókhoz és kimondták az általános sstrájkot. Tegnap óta nem indult vonat Lisszabonból. A kormány Poróba irányított csapatait nem tudta elszállítani. A forradalmárok tegnap közölték programjukat, amely szerint forradalmuknak célja a másfélév óta fennálló diktatúra megszüntetése és az alkotmányos köztársasági államforma helyreállítása. A mozgalmat elsősorban a munkások támogatják.

Lisszabonban számolnak azzal, hogy már ma kiör az általános sstrájk. A kormány csapatok először tüzeléssel próbálták a rendet helyreállítani Portóban, de a rohamok a mo dernül kiépített barrikádok ellen semmit sem értek. A felkelők a kormánycsapatoknak nagy veszteséget okoztak. Az utca közepén rengeteg temetetlen halott fekszik. A kormánycsapatok két nap harc után több mint 400 halottat vesztek. Tegnap óta repülőgépekkel bombázzák szünt nélkül a várost, amelyet a lakosság tegnap teljesen klritett. Egyetlen ház sem maradt épvségben. A színház és a postapalota földig égett. A felkelők szilárdan tartják állásaikat.

Madrid, febr. 9 Oportóban a hírek szerint legnagyobb hevességgel folyik a harc. A városban tüzvész pusztít. A kikötőben lévő ágyu-

napközusa es emterülés... ap eltűnt. Senki se tudja hova... Majd... felbukkant... Itt látták, ott látták. Ma'd ismét eltűnt. Bolyong ide oda. Közben az amerikai lapok tele a válásával, életével, részletekkel, pletykákkal, — egész missiszipii áradása a szavaknak és insznuációknak. S minden láma mögött a 18 éves egykori Chapliné áll egy oroszlan vadságával, kinos, strindbergi formátumban, bosszú lihegve, elérülve és beárlva Chaplint az amerikai hatóságok előtt, minden egykori fényűző életében elkövetett tetteit, hogy alkoholt fogyasztott, hogy feleségét magatelhajtásra bujtatta s azért, hogy hat híres hollywoodi filmdivával viszonya volt... Mindezek főkenjáró véikek Amerikában. Chaplin már el is menekült az Egyesült Államok területéről. Vagyonát, házat, atelierjét lefoglalták az asszony s ezek most már a válóper előlétség zárlat alatt maradnak...

Chaplin pedig, az örök és utólrhetetlen clow, ki fent lengett a világ legfűndoklóbb trapézain, most valahol Kaliforniában menekül az amerikai törvény és börtön elől, pénz nélkül és talán meg tépve is, rongyosan, hóna alatt felejthetetlen cipővel, ami az ő külön szimbóluma és sorsa... A boldogtalan...

Felő volt, hogy a metsző, éles szélben a tűz a szomszédos klinikai épületekre is kiterjed. De megnehezítette a tűzoltók munkáját az is, hogy a virágházat a tűzoltófelszereléssel nem tudták megközelíteni és így előbb vedrekkel kezdték meg a lokalizálás munkáját. Kétórai munka után, 10 órakor sikerült a tűzoltóágnak a tűz továbbterjedését megakadályozni, a virágház összes értékes, ritka növényei elpusztultak.

A tanterekben tartózkodó egyetemi hallgatók nagyrésze tiltakozott az igazoltatás ellen, mire a bonyult diákok gummibotokat és boxereket szedtek elő s az ellenszegű őket agyba-főbe verték. Három diákot meglehetősen súlyos sérülésekkel kórházba kellett szállítani.

Lisszabonban a polgári lakosság lelkesedéssel csatlakozik a felkeléshez. Ugy látszik, hogy ezuttal nem katonai lázadásról van szó, hanem politikai forradalomról, amelyben részt vesz minden baloldali párt és a mozgalom Carmona táborok diktatúrájának megbuktatására irányul. A polgárság elkeseredése a gazdasági válság miatt van, amelyet a katonai diktatúra könnyelműsége idézett elő. A diplomáciai kar Lisszabonban felajánlotta mindkét félnek közvetítő szolgálatait, hogy legalább fegyverszünetet kössenek és megkerültsék a vérontást, de ezt egyik fél sem fogadta el.

Tánciskolákra nem vonatkozik a belügyminisztérium táncadó rendelete. B... karestből jelentik: A főváros rendőrprefektusa rendeletet bocsájtott ki, amelyben közli, hogy a tánciskolákat kivonják a belügyminisztérium táncadó rendelete alól. Ez a rendelkezés az igazságtalanság létkben fenyegetett táncanások kenyerét adja vissza és bizonyára precedens fog képzni az ország többi városaira.

Az Uj Kelet Oradea-Marc-Nagyvárad fiókkiadóhivatala, Str. Aurel Vlaicu 51., (Blum Zsigmond) és Ezredévi emléktér 2. sz. (ernyőzet) alatt van. Telefon 3-66.

ELŐZMÉNYSZÁM

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánátsági népszavazás napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
5687. I. Adar 8.
1927. február 10.

Uj erdélyi chaluotelep létesül

A jelentkezések határideje február 15

A központi Palesztinahivatalnak sikerült a következő gazdasági évre újabb 15 chaluoteleplő részére szabzerű kiképzésre kiválcan alkalmas munkahelyet szerezni. Egy gazdasági főiskolát végzett először, a pomológus vezetés mellett és közelében egy nagy gyümölcsös birtokon faiskola és új szálló-ültevények létesülnek és ezeken körülbelül 15 zsidó ifjút és leányt fognak kiképzés céljából elhelyezni. Palesztinának a mostani helyzetben első-sorban szakképzett munkásokra van szüksége és különösen gyümölcsstermelésben és szállóművelésben kiképzett chaluotokban ma is állandó hiány van. Ez vezette a Palesztinahivatalt arra, hogy a következő gazdasági évben ilyen szakképzett munkások kiképzését tegye lehetővé. Az allija mai erős korlátozása mellett különben is csak ilyen szakképzett chaluotok részére nyitottak meg az ország kapui és csak ezek tudnak Palesztinában ma is azonnal elhelyezkedni.

A Palesztinahivatal az új kertészeti csoportba ehő 15-ig fogad el jelentkezéseket. Csak olyan 17 éven felüli ifjak és leányok jelentkezzenek, kik komolyan elhatározták, hogy munkájukkal részt akarnak venni az ország felépítésében és akik erőt és akaratot éreznek magukban ahhoz, hogy az igazi chaluot nemes, de nehéz hivatásának eleget tegyenek.

A jelentkezések a központi Palesztinahivatalnál történnek (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.) személyesen, vagy írásban az összes személyes adatok megjelölése, fénykép és orvosi bizonyítvány mellékelése mellett.

A Palesztinahivatal közleményei a társaskirándulásról. Ismételten figyelmeztetjük az összes Palesztinai társaskirándulók és a pszichai kirándulások részvételére érdeklődőket, hogy kollektív útlevelel nem lehet Palesztinába utazni, tehát minden kirándulónak magának kell útlevelet megszereznie. Tájékoztatás végett közöljük, hogy milyen költségek merülnek fel a kirándulásnál. Férfj és feleség, továbbá 18 éven aluli gyermekek egy útlevelel utazhatnak. A hajójegy ára I. osztályon oda és vissza 27.200 lej, II. osztályon oda és vissza 17.850 lej, III. osztályon oda és vissza 5.550 lej. Ezenkívül minden kirándulónak fizetnie kell fél font fejadót a kolozsvári Palesztinahivatalnál és 900 lej palesztinahivatali járulékot, 700 lej vizumdíjat, 100 lejt az orvosi bizonyítványért, tehát összesen 2150 lejt (450 lejt számítva a félfontért).

Ismeretterjesztő előadások sorozata az Ujságiróklubban. A klubvezetés által nagy érdeklődés mellett rendezett ismeretterjesztő előadásorozat legközelebbi előadása e héten pénteken este lesz a klub helyiségében. Ezuttal Ringler Miklós iparművész lesz az előadó, aki „A lakásberendezés művészete” című

MORAVETZ
ROMÁNIA ZENEMŰKÖZPONTJA
TIMIȘDARA
MINDEN ZENEMŰVET RAKTÁRRÓL
SZÁLLITJ
Jegyzékek ingyen

tájékoztatást adni erről a széles körű kérdéssről. Február húszán továbbá a klubvezetés dr. Pásztor Ujságirószervezet elnökét egy előadás tartására a buharesti parlamentről, valamint dr. Koleszár László orvos is lekötelező szíveséggel vállalta honvédelmi miniszterként a belső székfoglaló tanának legújabb eredményei című előadás megtartását.

*** Kereskedelmi cégek és vállalatok figyelmét felhívja a Romániai Alkalmazottak Szövetsége,** hogy amennyiben alkalmazottra (kereskedő alkalmazott, vagy kiszolgáló leány, háziállat, karmilyen szakmában, tisztviselő, könyvelő, vagy tisztviselő) van szükségük, úgy bizalommal forduljanak a Szövetség állásközvetítő osztályához, mely a Carolinater 2. szám alól, Str. Maloasa No. 6. alá lett áthelyezve.

— Elfogató parancsot adtak ki a szlovenszkói minisztérium főtanácsosa ellen. Pozsonybol jelentik: A szlovenszkói minisztérium egyik fontos ügykörtel bírő tisztviselője, Dusek Karoly főszaktanácsos, körülbelül 100 000 korona elikkasztása után megszökött és cserben hagyta itt élő családját. Dusek főszaktanácsos Csehországból került ide és légionárius volt, a minisztérium szemrevégyén működött. A városok pénzügyeiben ő volt az elismert szaktekintély. Hivatalában január közepén vizsgálatot tartottak és 65 000 korona hiányt állapítottak meg. Duseknek január végeig határidőt adtak az összegek visszatérítésére. A hiányt az összegek közeledett, de Dusek nem tudta felhajtani az összeget. Mikor látta, hogy minden hiába, megszökött és cserbenhagyta családját. Nemcsak, hogy nem térítette vissza a hiányzóknak megállapított összeget, hanem magával vitt, vagy elhúzóttatott okmányokat is, úgy, hogy most egyelőre nem is tudni, hogy tulajdonképpen mekkora összeget sikerült el. A rendőrségi sajtóiroda szerint Dusek Karoly 39 éves, nő, csehországi születésű főszaktanácsos január 28-án eltűnt. Mivel a rabított pénzekkel nem tudott elszámolni, tehető — mondja a rendőri kommuniké — hogy sikeresen követelt el.

— Az olasz francia selyemmegyezmény Párisból jelentik: Manzoni gróf, Italia új parlia elnöke az együttműködés jelszavaival foglalta el állomáshelyét. Ezen szellem első eredményeként vonatkozik az olasz-francia selyemmegyezmény aláírása, amely mintegy két év óta foglalkoztatja az illetékes köröket és hivatal van Olaszországnak a „sarga vesszedelem” következtében megígort piacát megerősíteni. Az egyezmény rendel a két ország közötti vámok és szabadabb importlehetőséget nyújt a francia selyemkülönlegességeknél, amelyek szinkeresében és mintakban világmarkát jelentenek. De biztosítja az olasz selyemanyagok piacát is Franciaországban, szemben az angol és távolkeleti termeléssel. Az egyezményt valószínűleg az év közepén fogják ratifikálni.

Szállítja utánvétellel.
Magyar könyvért
forduljon bizalommal Bévész Béla 25 éve fennálló könyvkereskedéséhez Marosvásárhelyt

— Amikor Vilmos császár táviratilag önti ki banatát. Berlinből jelentik: Az első német gárdazred tisztikara tegnap ünnepelte 50 éves évfordulóját annak, hogy Vilmos császár az ezred kötelékébe lépett. A jubileumon a tábornokok békebeli díszruhában jelentek meg és az ünnepi beszédet Mackensen mondotta. A gárda az excauszárt táviratilag üdvözölte, amelyre még a lakoma alatt megérkezett a válasz. „Hűséggel üdvözölöm a gárdazredet — írja a császár — a mai idők gyalázaoságával szemben”. Ebből az alkalmából monarchista körökben egyre fokozódó feszültséggel ismét tárgyalják a körülményt, hogy a walmari alkotmány védelmére alkotott 1922-es törvény, mely módot ad a birodalmi kormányknak arra, hogy a volt császár és az uralkodóház tagjainak tartózkodási helyét megjelölje és őket szükség esetén távolítsa a birodalom területéről, ez év július 31-én lejár. Ha a birodalmi gyűlés a törvény érvényét idejében meg nem hosszabbítja, akkor német részről semmi akadály nem áll fenn többé azzal szemben, hogy II. Vilmos Doornból német területre visszatérjen.

Szerkesztői üzenetek

F. Vilmosné, Sighet. Az 1905. évi 100 frankos 3 százaékos sorsjegy ügyében tessék a temesvári szerb konzulátushoz fordulni, míg a Magyar Jelzalog Hitelbank 100 koronás nyereménykötvényéről magánál a budapesti intéztnél tessék érdeklődni. Sorsjegyek húzásának nyilvántartásával nem foglalkozunk.

K. Ist. Bontida. 1. Szatmármegyében az ideiglenes sorozások időpontja még nincs véglegesen megállapítva. Tessék a szatmári Cercul de Recrutarehoz fordulni a pontos dátumért. 2. Az ujévi amnesztia 1899. évbőlre nem vonatkozik.

K. Simon, Albești Bistriței. Levelét illetékes helyre juttattuk. bár a pályázatok eldöntésével semmilyen ingerenciánk nincs.

P. Jozsef, Suptac. Egyazon üzlet után kétszeres adót szedni nem lehet. A kivetést tessék ügyvéd útján feltétlenül megfélebbezni.

L. G. Sighsoara. A kolozsvári rabbiképző jesiva kormányhatóságilag elismert intézet, amelynek vezetője Glasner Akiba főrabbi.

G. M. Alunis. Az ujévi amnesztiarendelet megjelent, de csak azokra vonatkozott, akiket egy speciális bizottság a különböző katonai fogházakban összeirt és büntetésük elengedésére, vagy leszállítására ajánlott.

Rokkant list. Tessék ebben a kérdésben az Országos Magyar Párt központi irodájához (Cluj, Calea Motilor 18) fordulni, amely külön akciót is indított a rokkant tisztek érdekében.

Dr. S. Ludoj. Egyik hír sem felel meg a valóságnak, mert nosztrifikálás nélkül az olasz orvosi diplomával sem lehet Romániában praktizálni. Tartózkodási engedély nem elegendő ahhoz, hogy külföldi állampolgár kórházi, vagy magánasszisztensi állást vállaljon. Ebhez is működési engedély kell.

T. S. mu, V. S. ul de sus. Sem egyik, sem másik festőről nem hallottunk.

A. M. Valea lui Mihal. A készülő háboruban szereplő Asszir-törzs valóban a bibliai Asszírria területén él, de nem azonos a hajdani asszírakkal, akik régen beolvadtak a körülöttük élő arabokba.

R. D., Halmu. Mi úgy tudjuk, hogy igen. Tessék az amerikai konzulátushoz fordulni Bukarestbe.

Zelau. Jelenlegi tartózkodási helyét nem ismerjük, de úgy tudjuk, nem él már Romániában.

M. Mer, Deva. Forduljon a „Huspar” című szaklap szerkesztőségéhez, amelynek címe: Cluj, Strada Anton Pan 12.

G. Markusz, Gyéres. Felebbezéssel élhetnek ugyan a belügyminisztériumnál, de nem sok eredménnyel bízthat ez a lépés, mert az adótörvény szelleme olyan, hogy a kereskedelemre átlag tízszer akkora adóterhet ró, mint a mezőgazdaságra. Tanácsos volna az ügynek megnyerni egy befolyásos parlamenti képviselőt, vagy szenátort.

H. Adolf, Gheorgeni. Levelét áttettük a Palesztinahivatalhoz, amely részletes felvilágosítást fog Önnek küldeni a terbe vett társaskirándulásról.

B. és D., Borsa. Tessék a budapesti kereskedelmi és iparkamarához fordulni, amely a kért címet meg fogja adni, ha az idézett szaklap még megjelenik.

Jehuda, Carei. 1. Nem. 2. Pontos címét nem ismerjük. 3. Arról, hogy az új vasuti személytarifa milyen arányú redukción hoz, még nem történt hivatalos nyilatkozat. 4. Idegen állampolgárságra bármikor lehet optálni, de évekig eltar, amíg megszerzi.

Hirdessen az Uj Keletben

Csütörtök 1927 fe
Rövid idő alatt si
GL
bályegzői és gyárt
és legelőszobák. C
renoz József-u

Megnyilt
étterem
Belváros, Bőrsze
Elegáns, tiszta, ol
10% kedvezmény.

Labor
ing. Theodor

Megnyilt
fes
Regina
Maria36

Hol
Strada N
Vis-á-v

Preciz
foga
készítése a
hez garanc
Sza
Cluj, Str.

Rövid idő alatt sikerül bebonyozni, hogy a

bágyegzői és gyártmányai legjobbak, legszebbek és legolcsóbbak. Cluj, C. Reg. Ferdinand (v. Ferencz József-ut) Szűrgurancával szemben

Megnyilt **ארטה כשר** **Megnyilt**
étterem - Timişoaran

Belyáros, Börze-ucca. — Olariu Páner palota.
Elegáns, tiszta, olcsó és megbízható Utazóknak
10% kedvezmény. — Restaurant **Müller**.

Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav—Brasov

Megnyilt **Az új** **Megnyilt**
festéküzlet

Regina „Globus” Regina
Maria36 Maria36

Antiquaire

Holtscher

Cluj

Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York”

Preciziós Telefon 10-13.

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasilor (Nagyszamos) No 2.

KÖZGAZDASÁG

Revalorizálják az olasz lírát

A kormány rendszabályai nyomán 20 százalékkal olcsóbb lett az élet Olaszországban. A belső államadók és a háborús tartozások rendezése indította meg a líra feljavulását

(Milánó február 7. Az Uj Kelet állandó olaszországi tudósítójától.) Az új pénzügyi év legégetőbb problémája Olaszországban kétségtele nélkül a líra árfolyamának emelése, amiben nagy segítségére van az olasz kormánynak az, hogy az elmúlt pénzügyi esztendő hatalmas eredményeket mutat fel egyrészt 2/4 milliárdos aktívaváljával, másrészt az utóbbi hónapok aktív külkereskedelmi mérlegével. De minden eredmény dacára is elodázhatalan a líra árfolyamemelésének kérdése, annál is inkább, mert alig van már európai állam, amelynek a lírához hasonlóan ingadozna a valutája.

A kérdés megoldására már 1926 kora tavaszkor, amikor tudvalevőleg a líra a dollárral szembeni tartós esés után 30 alá zuhant,

egyetlen akció megindítása kecsegtetett némi sikerrel: a revalorizáció.

Az olasz líra előtt két európai nagyhatalom pénzügyi politikája állott, amellyel mindkettőnek sikerült valutáját talpraállítani: az angol font revalorizációja és a német márka stabilizációja. Kedvezőbbnek az előző látszott Olaszországra nézve, bár a revalorizáció — amint ennek hívei is beismerik — megrázkódtatást fog előidézni. Ez azonban korántsem lehet olyan súlyos, mint az a krízis, amelyet Németországnak kellett a stabilizáció folyamán átélnie és amely óriásiívá növesztette a munkanélküliek számát és megrázkódtatta az ipart. Mindent sikerült elkerülnie Angliának az aranyparitására való visszatérés által.

Ilyen szellemben igyekezett az olasz kormány is megoldani a valutakérdést és

az elmúlt év október végére a líra elérte azt a dollárárfolyamot, amellyel a faszista kormány 1922-ben elindult, amikor is 23'97-en értékelték a dollárt.

Ezzel megelégedésel alakultak ki az en gros árek is, amennyiben a milánói kereskedelmi kamara közszéltet indexszámja szerint, a drágasági index, amely az 1913-as százast alapozva viszonyítva 1926 augusztusában még 693 volt, december

† Eikészült az új szabadalmi törvénytervezet. Constantin Isca mernök, a szabadalmi hivatal igazgatója az új védjegy-törvényjavaslat után most a szabadalmi törvény reformját készítette el, amely egyesíti a régi román, magyar és osztrák törvényeket. A javaslat szerint mindenki bejelenthet szabadalmi jogot, amelyről okiratot kap, de ebből kitolyólag az állam semmilyen garanciát nem vállal, mert a szabadalmi hivatal nem is teszi vizsgálat tárgyává azt, hogy a találmány új és megfélelő-e. Éppen ezért bármilyen szabadalom

haváig 638-ra morzsolódott le, aranyparitásban kifejezve kisebb Anglia 4 százalékos, Amerika 7 százalékos indexénél. A nagyobb ipari centrumokban az életstandard 20 százalékkal redukálódott.

A líra revalorizálására széleskörű programot dolgozott ki a kormány, amelyet Volpi pénzügyminiszter legutóbbi közlésében a szenátus elé terjesztett. Ezek között

legfontosabb az államkincstár tartozásainak redukálása, az infláció teljes kizárása, intenzívebb defláció, az export növelése, intenzívebb mezőgazdasági politika, elsősorban pedig takarékosabb a kincstári forgalomban.

Olaszország háborús adósságait lényegesen enyhítették az Angliától és Amerikától kaptt engedelmények, amelyek szintén hozzájárultak a líra értékjavulásához, nemkülönben, a devizellenőrzés, a belső adósságok törlesztése, a bankjegyek egyesítése.

A washingtoni és londoni egyezmények után megmaradt olasz adósságokat fedezli a német jóvátétel, míg a Morgan-társ 500 millió aranylírát kölcsönt az olasz jegybanknál lévő adósság törlesztésére fordították, amely azután a forgalomban lévő népszerű és szellősi bankjegyek 45 százalékat váltotta át saját kibocsátású bankjegyre. Lényegesen csökkentették a magánbankközi valutaforgalmat, amely az 1925 évből 13 százalékról 1926-ban már 79 százalékra emelkedett.

Kétségtelen tehát, hogy az olasz kormány pénzügyi programja első lépés volt a revalorizációhoz, amelyet keresztülvinni főként az új 5 százalékos nemzeti kölcsönnel remél. Ez a kölcsön ugyanis, hosszú lejáratánál fogva, biztosítja a program nyugodt és rendszeres kivitelét. A nemzeti, liktor-kölcsönt, amely három milliárdot eredményezett, a kormány programja szerint a líra revalorizációjára fordítják és előreláthatólag nem fog megismétlődni az elmúlt év tavaszán bekövetkezett gazdasági pánik.

mindenkor megtámadható lesz. Érdekes ujtása a javaslatnak az, hogy amennyiben a találmányt valaki bizonyos ideig nem értékesíti, akkor egy harmadik személy megának kérhet rá szabadalmi okiratot. A szabadalmi jogositvány 15 évig érvényes, míg valamely meglévő gyártmány tökéletesítésére kért szabadalom 10 évig érvényes.

† Angliában és Németországban is folytat kölcsöntárgyalásokat a kormány. Bukarestből jelentik: A fővárosi lapok és ezek nyomán az ország s-ajtójának túlnyomó része meg-

Tőzsde

A piac ma vesztett a tegnapi szilárd tendenciából, bár inkább kereslet mutatkozott. A fővásárlók most is Temesvár és Arad voltak, míg Bukarest inkább eladott.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3500—3510	—	—	—	3485	—	—	—	—
Newyork	180 1/2—181 1/2	520	—	—	181	—	—	—	—
London	883—886	2522 3/4	—	—	878	—	—	—	—
Páris	720—730	2043 1/2	—	—	714	—	—	—	—
Milano	780—790	—	—	—	779	—	—	—	—
Prága	539—542	1539 1/2	—	—	537	—	—	—	—
Budapest	8180—8190	9090	—	—	—	—	—	—	—
Belgrád	—	914	—	—	—	—	—	—	—
Bukarest	—	290	—	—	—	—	—	—	—
Varsó	—	57 1/2	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	2570—2580	7325	—	—	2555	—	—	—	—
Berlin	4320—4330	12338	—	—	4290	—	—	—	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) —, Páris —, Budapest —, Bécs —, Prága —

emlékezett olyan külföldi tárgyalásokról, amelyeket magán személyek közvetítettek Románia nevében. A kormány ezeket a hiraszteléseket hivatalosan megcáfolja, de elismeri, hogy hivatalos tárgyalások folyamatban vannak egy nagyobb kölcsöntől. Angliával és egy másik kölcsöntől Németországgal. Mindkét tárgyalás a legjobb mederben halad és eredménnyel bíztat.

Lényegesen csökkenteni fogják az örökösödési illetéket. Bukarestből jelentik: Több ízben hírt adott az Uj Kelet arról, hogy Lepadatu pénzügyminiszter a liberális kormány által megalkotott belyegtvörvényjavaslatot módosított formában fogja a parlament elé terjesztetni. A módosítások legnagyobb része kisebb jelentőségű, kivéve azt a részt, amely az örökösödési illetékre vonatkozik. Ezzel a ponttal ugyanis Brasilanu Vintila azt a szöveget iktatta be, hogy 3 év múlva a törvény életbe lépésétől, amennyiben a lej közből megjavul, megfélemlítő módon csökkenteni fogják a megállapított illetékeket. Ezzel szemben Lepadatu pénzügyminiszter elhatározta, hogy a redukált illetékeket már most életbe fogja léptetni az örökösödési eljárás megkönnyítő intézkedésekkel egyidejűleg. A javaslat egyébként már teljesen elkészült, csak még az utolsó simítások vannak hátra, amelyek elvégzésére a hét végén tíl össze a parlament képviselőiből és szakemberekből álló vegyesbizottság.

Gyermekjátékgyártó iskolákat akar létesíteni a kormány. A helyvidéki lakosság munkanélküliségének enyhítésére a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy meghonosítja a faból készült gyermekjátékok házi és ipari előállítását. Ebben a kérdésben a földművelésügyi minisztérium átiratban interveucióra kérte fel a kolozsvári kereskedelmi és iparkamrárt, hogy tudakolja meg a nürnbergi kamrártól, amelynek területén ez az ipar különösen ki van fejlődve, hogy hol vannak ilyen természetű nagyobb gyárak és műhelyek és melyek azok a közlések, ahol a falusi lakosság tíl ezt az ipart, továbbá hol gyártnak gyermekjátékok előállításához szükséges gépeket és szerzőmókat, egyben ajánljon olyan szakembereket, akik hajlandók volnának Romániába jönni és a játékarúgyrak, illetve műhelyek vezetését ellátni. A kormány delegátusa egyébként márciusban kintazik Nürnbergbe, onnan az iparnak helyszíni tanulmányozására, valamint, hogy gépeket vásároljon és szakmunkásokat szerződjessen.

Csödbe ment a szalontai cipőgyár. Tudósítónk jelenti: Körülbelül tíz évvel ezelőt alakult meg és rendes iparvállalattá fejlődött a Szalontai Cipőgyár, amelynek tulajdonosai Kulin Vilmos és Ifj. Gál László voltak. Néhány évvel ezelőt Gál László kilépett a vállalatból, amely azóta nem tudott kellően működni és most Kulin Vilmos és fia bejelentették a csödböt. A gyárnak ötvenkilenc hitelezője van, akinek négymillió 655 ezer lej a követelése, míg az aktívák egymillió lej tesznek ki. Főhitelező a Nagyszalontai Takarékpénztár, amelynek kétmillió 648 ezer lej a követelése. Ez az összeg jórészt kölcsönösleg van biztosítva. A törvényszék a mai tárgyaláson kimondotta a csödböt.

Tancos igazgató visszamegy a Temesi Agrártakarékpénztár központjába. A közeljövőben Tancos Ernő igazgató a Temesi Agrártakarékpénztár kolozsvári fiókjának devizaosztályfőnöke visszamegy a temesvári központba, hogy helyettesítse a milánói Banca Commerciale Italiana által a Forasta rt. galaci intézetéhez delegált Ormos Ede igazgatót. A távozó Tancos igazgató helyére a bank kolozsvári fiókja a nagyszabani Albina-bank devizójét, Preislerst hívta meg, aki azonban hivatalát még nem vette át, bár a Temesi Agrárhoz már belépett.

Árverési napló. Február 4-én a CFR vezérigazgatóságánál több milliós értékű anyagszállításra tartották árlejtést, amelyben számos külföldi és belföldi cég vett részt. A négymillió kilogramm denaturált motorin, kétszáz ezer kiló nehéz benzín és hatszáz ezer kiló könnyű benzín szállítására egyetlen ajánlat érkezett a romániai petróleumparosok szövetségétől, amely a motorint 270, a nehézbenzint 675, a könnyűbenzint 875 lejjel kínálja kilónként, szállítás és illeték nélkül. A 43 ezer 950 kiló acélsodrony szállítására kizárólag külföldi vállalatok tettek ajánlatot, köztük a Poldi Hütte. A 14 ezer kilogramm mosószappan szállítására két erdélyi vállalat is tett ajánlatot: a brassói Gustav Bittel cég, amely 38 lejt kér kilogrammonként

franco ab Brassó állomás, vagy 3875 lejt ab bukaresti állomás, míg a nagyváradi Flora Rt. 40 és 46 lejes ajánlatot tett. A különböző fajtaú és mennyiségű deszka szállítására az erdélyi vállalatok közül egyedül az sardi Lomási Faipar Rt. tett ajánlatot és pedig bukfa-deszkát 2390 lejtért kínál ab Galocás, szilfa-deszkát 2985 lejtért ab Galocás, vagy ab Szászvár, gőzölt bukfa-deszkát 2780 lejtért franco vagon ab Galocás, vagy pedig 3190 lejtért bármelyik erdélyi állomásról határcőre, diófadészkát 8500 lejtért franco vagon ab valamelyik erdélyi állomás.

Bizonytalan időre elhalasztották a Lőblé szeszgyere árverezését Nagyváradról jelentő tudósítónk: Megírjuk, hogy a nagyváradi Lőblé-szeszgyere árverését folyó hó közepére tőznek ki. Nemcsak az árverés, de a cőd kimondása ellen is a bukaresti szemműködésnél több szemműködési panasz van, amelyek tárgyalásánál dr. Lazar Livius képviselte a Lőblégyárat. A szemműködési panaszok alapján a szemműködés bi bizonytalan időre elhalasztotta az árverés megtartását.

SZÍNHÁZ MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színhazi iroda közleményvel.

Házitündér. Dickens világszerte ismert és ünnepezt regényéből dramatisztált Házitündér-nek csütörtökön lesz a premiereje.

Karinthy Frigyes önálló szerzői estéje. Igen gazdag és változatos műsor keretében lép a közönség elé hétfőn este a legszemélyesebb magyar író. Az estét bevezető előadással kezdi meg, melyben a mai aktuális problémákról fog beszélni az ő utánozhatatlan, mélyen szántó modorában. Azután a természetes szaváló iskolát fogja bemutatni. A legnagyobb magyar költők műveit fogja más-más modorban reprodukálni. A műsor további részében elmondja Karinthy első találkozását a magyar Parnassus hőseivel: Molnár Ferenc, Kosztolányi, Hatvany, Lengyel Menyhért, Ady, Móricz Zsigmond, Szép Ernő, Krudy, Heltay, Szász Zoltán, Pásztor Árpád, Herceg Ferenc, Szomorj Dezső, Babits Mihályval. Azután a „Nő tegnap, ma és holnap” címen rövid tanulmányt ad elő a mai fiús nő és nőies nő természetrajzához. Végül legújabb, még kiadatlan szindarabjának „Felpofoztak egy hölgyet” c. vígjátéknak néhány részletét felolvassa. Jegyek már válthatók.

Heti műsor

- Csütörtök: Házitündér (Dickens színműve, Ujdonosság, előzőr. Premierbérlet 44 szám. Sorozatszám 271.)
- Péntek: Házitündér (Napibérlet 45 sz. B. Sorozatszám 272.)
- Szombat 3-kor: Akácfavirág (11 ik ifjúsági előadás, olcsó helyarárból. Előadó tanár: Dr. Csűry Bálint. — Lengyel Irén, Tolnay, Ihászszal, Sorozat 273.)
- Szombat 8-kor: Vörös szenvedély (Dramai repris, Poor Lillival. Premierbérlet 45 sz. Sorozatszám 274.)
- Szombat háromnegyed 10 kor - Párisi kirakat (Neménnyel. Bérletszűnet. Sorozat 275.)
- Vasárnap fél 4-kor: Három a kislány (Neményi, Tolnay, Ihászszal. Leszállított helyarak. Sorozat 276.)
- Vasárnap 7-kor: Házitündér (Napibérlet 46 sz. A. Sorozat 277.)
- Vasárnap 9-kor: Lavendula (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászszal. Napibérlet 48 sz. B. Sorozat 278.)
- Hétfő: Karinthy Frigyes szerzői estéje (Karinthy személyes föllépésével, előadásával és felolvasásával. Premierbérlet 46 sz. Sorozat 279.)

Írdessen az Uj Keletben!

APROHIRDETESEK

egyszeri kiadású egy szö 5 lejt, vastagabb betűvel 10 lejt. Legkisebb apróhirdetés 40 lejt. Állásajánlatoknak 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lejt, elbírálóké 150 lejt

Könyvkötészet
és papírca készítéshez
knyvkötő pénzes tarskeresek Ugyanott egy 24x30 fényképező és ragyógép szon-stativval olcsón eladó. Cluj, Calea Dorobanilor 16. Nadler. 2358

Laktársat keresek azonban katanbejtő ató, Deák Ferenc utca 10. csinos szon-rához, fürdőszobahasználattal. Tudatkozóni Keren Hajje zód al. Str. Baron L. P. p 10. Telefon 228.

Ügynökök!
Magas jutalékkal felvesszünk. Jelliga Biztosított megélhetés. A kiadóhivatal 2357

Írógép, íróasztal és egy kétkerekű taliga eladó. É tekezhenni Calea Victoriei 22. semegeizlet

Butor

legolcsóbban bezerhez, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Helybeli ri-s כשר
tehen és bivalytej
si ánatra házhoz szállítva, továbbá כשר csemegetaró, teavaj, édes tej, intelföl stó. a legjobb minőségűen készrehozhatók. Elért tőzű mében és P. M. Vit-szul 14 sz (v. Széchenyi tér) „Auro-ra” bodgálaban

BUNWALD

Str. Vlahutáj (völl. Keilval-u.) 2. Telefon 147

Üvegösszoldás és tákrégyár. Főbládvag raktár és üvegészeti vállalat. Hibás tékrök újrafonásorozás 1907

Április 1-re keresek a beivárosban jobb szoba-kenyhaslakást. Jól meg lesz fizetve. Cim a Fraternitas nyomdában, Str. Bar-n L. Pop 10.

Fűtőtechnikus

elismert fűtőtest rajzoló, bukaresti cég részére kerestetik.

Ajánlatok eddigi működés és fizetési igénnyel **Ing. U. Rolfo, Bukarest, Regalá No 19.** — címre küldendők.

Megnyílt a Széchenyi-tér 34. sz. alatt tojás üzlet

melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást piaci árban 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk. **HOLLANDER**

Keresztőse és kiadóhivatal:

Brassó, Sz. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon 228 és kiadóhivatal 227, 228 és 1947

1927 február 11 Péntek

1927 február 11 Péntek

Bucsa
az antiszemizm

(Cluj Kolozsvár, február 10-án) Bucsa Cluj-tól ma delután megérkezett, ahol az Astor meg. A belügyi állami vári sajtó képviselőit, a getést folytatott a legaldésekről. A miniszter kérdésekre a következőkkel válaszolt:

— Milyen eredménnyel határ által kettészelt a kártérítése ügyében meg...
— A tárgyalások a gyében zajlottak le. Részét a tárgyalásokban, pedig Blaha miniszteri felértékelésére kiküldött eredménnyel végezte meg kelés kulcsa tekintetében leges megállapodásra jönlőben annyira barátan hogy a svájci kormány bíró: Fritz Götzinger, delegálására nem is v egyez magyarországi és terítési kulcs alapján másnak visszafizetni, megállapítani. Ez különleg statisztikai és techn meg lehet állapítani, hogy maradt, mint Románia közönség érdekei minde nek védelmezve és mindigve az eredmények pótlási összegeket esetpítani a vegyes bizottsá

Párnát
montirozok izlésesen és jutányos árban. — Ugyanott zongoragyakorlás. Cim a kiadóhivatalban

— Igaz-e, hogy a n...
— Egy napig valób városban, ahol a belügy látogatást. Lelőtelező abból azonban egy szötet rendeztek volna tisz tulajdonképen visszadagátásnak, amelyet a nyáron Bukarestben.

— Van-e tudomása hogy a kolozsvári meg esot mindeidélj nem h valamilyen megbízatásnyos ügyben bizonyos i...
— Nincs és nem is most jöttem haza külföld minisztertanácsban, amelt esett szó arról a kérdé

— Résztvette-e a minisztertanácsban, amely gelyezésének ügyével f...
— Sajnos, esen a nem venettem részt és nem nyilatkozhatom. Mazonban arról, hogy a jöindulattal kezeli ezt és és közoktatásügyi miniszter tárgyalásai kielégítő m

— Van-e tudomása sunk — miniszter ura vári egyetemen a zsidó jelentkező szigorúkat á tájják, sőt a bukaresti